

heviya gel

Sal 8
Hejmar: 45 - 46
Tirneh - Tebar
1994

KARKERÊN HEMÛ WELATAN Û GELEN BİNDEST YEKBÎN!

*Vatan Güneşinin 3.cü sayısında yayınlanan F. Dicle imzalı yazı günümüzde de Kürdistanlı siyasal oluşumların, yurtsever kesimlerin gündeminde olduğundan adı geçen yazıyı yeniden yayınlıyoruz.
Heviya Gel Redaksiyonu.*

BİRLİK YAKICI BİR İHTİYAÇTIR AMA CİDDİYET VE ÖZVERİ İSTİYOR!..

Birliğin acil bir görev ve yakıcı bir ihtiyaç haline geldiği tartışma götürmüyor. Çünkü çanlar devrimci-yurtsever güçler ve halk olarak hepimiz için çalıyor. Ama işin ciddiyeti, bir türlü kavranamıyor ya da kavranmak istenmiyor.

Oysa birlik, ciddi bir iştir. Böyle bir işin üstesinden gelmek için, öncelikle ayrılıkların nedenlerini bilince çıkarmak ve 'Nasıl bir birlik?' sorusunu yanıtlamak gerekiyor.

Sınıflı toplumlarda, değişik sınıfların kendi sınıf çıkarlarını yansıtan ideoloji ve politikalarıyla siyaset arenasında yer almaları, toplumsal gelişmenin bir yasasıdır. Kürt toplumunda, sınıflı bir yapı arz ediyor ve ayrılıkların bir nedeni burada yatıyor. Ki buna sadece doğal denebilir. İkincisi, ekonomik-sosyal, kültürel ve entellektüel gelişmesi baltalanmış ve çarpık bir gelişme süreci içine sokulmuş toplumlarda görülen geriliğin ve çarpıklığın ürettiği 'yapay' ayrılıklardır. 'Yapay' ayrılıkları bütün yoğunluğuyla yaşayan toplumumuzda, durum daha karmaşık bir hal alıyor.

Öyle ki, sınıfsal çıkarlara dayalı doğal ayrılıklar kadar yapay ayrılıklar da, ulusal çıkarlar etrafında birleşmenin önüne engel olarak çıkıyorlar. Hatta bazen 'yapay' ayrılıkları besleyen gerilik, hamsızlık, dar görüşlülük, bir birini kabullenmeme, faydacılık, sekterlik, tasfiyecilik ve 'kardeş kavgası' gibi unsurlar, doğal ayrılıkları keskinleştiriyor, gölgeliyor ve zaman zaman belirleyici hale geliyorlar. Güney Kürdistanlı yurtsever güçler arasında yıllarca süren çatışmalar, UDG, Hevkari, Sol-Birlik, Tevger vb. birlik deneyimlerine ebelik eden bölücü-tasfiyeci mantık ve tasfiyeciliğin şiddetle tesfiyesi yeltenişleri, bu durumu, bütün çıplaklığıyla gözler önüne seriyor.

Birlik zeminini biçimlendiren doğal ve 'yapay' ayrılıklar, işin ciddiyetini bilince çıkarmakla kalmıyor, 'Nasıl bir birlik?' sorusuna da doyurucu bir yanıt getiriyor. Birlik sürecini, basitten karmaşığa doğru örmek gerekiyor. Bu ise, ulusal bir cephenin inşasını ön plana çıkarıyor. Ulusal cephenin öne çıkan bir görev olmuş olması, siyasal birlik çalışmalarını yadsımıyor. Ama kimilerinin yaptığı 'Birlik toplantıları'na özenerek ikincisini birincisinin önüne koymak, sorunu tersten çözümlenmek anlamına geliyor.

Birlik sorununun tersten çözümlenmeye çalışmak, ülkemiz koşullarında yan gelip yatmak ya da en azından oyalamak anlamına geliyor. Oysa ülkemizde sıcak bir savaş ortamı yaşanıyor. Devrimci süreç ve tarihimizin ibret verici dersleri, ulusal kurtuluştan yana olan güçleri, yurtsever kuruluş ve kişileri, dönemin ihtiyaçlarını karşılayabilecek adımlar atmaya davet ediyor. Zamanla yarışmak gerekiyor.

Doğal ayrılıkların ortak paydalarını bulmak; strateji farklılıkları arasında eşgüdüm sağlamak; 'yapay' ayrılıkları, sorumluluk ve özveriyle aşmak; ve ULUSAL CEPHE'nin inşası yolunda somut adımlar atmamak gerekiyor.

ULUSAL CEPHE'nin inşası acil bir görevdir; ama ciddiyet ve özveri istiyor!..

HAŞİMİ RAFSANCANI, İRAN VE DOĞU KÜRDİSTAN SORUNU

1988 yılında, Heviya Gel'in 17. sayısında "BENİ SADR VE KÜRT ULUSAL SORUNU" başlıklı bir yazım yayınlandı. İran'daki gericı Mollalar yönetimi ile ilgili o zaman yazdıklarım, günümüzde halen de geçerliliğini korumaktadır.

Humeyni'nin iktidara gelişinden, günümüzdeki Haşimi Refsancani'nin yönetimine kadar, Doğu Kürdistan da Kürt halkı üzerinde yoğun bir baskı ve zulüm politikası uygulanmıştır. Humeyni ve onun ölümünden sonraki Mollalar rejimi, İslamiyet adına Kürdistan da vahşet uygulamışlardır. Darağaçları dikmişlerdir. İslam mentalitesinin temeli fetih'tir. İslam fetihçiliği tarihte kötü bir rol oynamıştır. Fetihçilik adına başka ülkeler feth edilmiş, kentler ve köyler, yakılıp, yıkılmıştır. İnsanlar kılıçtan geçirilmiştir. İslam fetihçiliğinin en büyük acısını da Kürt halkı çekmiştir. Kürdistanın yerleşim birimleri İslamiyetin yayılma döneminde, yakılıp yıkılmış, harabe haline getirilmiştir. Humeyni döneminde, Doğu Kürdistan adeta yeniden fethedilmiştir. İran da Şah'ın yıkılışından sonra, Doğu Kürdistan kısa bir dönem için de olsa özgürleşmiş, Doğu Kürdistanın büyük bir bölümü peşmerge kuvvetlerinin denetimine girmiştir. Fakat bu durum Kürdistan da kurtarılmış alanların yaratılması, Humeyni'nin sömürgeci İslamcı rejiminin şimşeklerini üzerine çekmiş ve Humeyni rejimi Doğu Kürdistan'a yönelik "CİHAD" hareketini başlatmıştır.

Sonraki dönem biliniyor. Doğu Kürdistan'daki kurtarılmış alanların İ-KDP peşmergelerinin elinden alınması, kurtarılmış alanları ele geçiren Fars işgalci ordusunun Kürt halkına karşı uyguladıkları baskılar, kan, zulüm ve vahşet saçan pastarların (Humeyni rejiminin İslam muhafızları) baskıları, halen de beleklerdedir. Bu baskı ve zulümü günümüzde de Kürt halkına karşı sürdürülmektedir.

Hürriyet Gazetesinde (ve Shov TV'de, M.Ali Birand'ın 32. Gün özel programında) yayınlanan İran Cumhurbaşkanı Haşimi Refsancani ile yapılan bir özel röportaj da H. Refsancani,

İran ve Doğu Kürdistan'daki gerçekleri ters yüz ederek, "İran da Kürt sorununu çözdüklerini" belirtiyor. Hem de nasıl çözmüşler?!, "İslamın ruhuyla!"

"Kürt sorununu nasıl çözdünüz?" sorusunu H. Refsancani şöyle yanıtlıyor: "Bunu adalet ve şefkatle başardık. En geniş anlamıyla İslam ruhu bize yardımcı oldu. Çünkü, Kürtler müslümandır. ve İran da İslam vardır. Devrim muhafızları ve halkın seferberlik gücü bize yardımcı oldu"

İran'da İslam ruhuyla yada başka herhangi bir şekilde Kürt sorununun çözülmediği düpedüz yalandır. Kürt sorunu çözülmemiştir. Doğu Kürdistan da Fars sömürgeciliğinin, gericı İslam rejimine karşı Kürt Ulusal Kurtuluş Savaşını sürdürüyor. İslam mentalitesi, Kürt sorununun ve diğer azınlık halkların (Arap, Azeri, Beluci) sorunlarının çözülmesinin önünde en büyük engeldir.

Çünkü; İslam fanatizmine göre, Kuran da eüaliyet-azınlık-sorunu diye bir şey yoktur. "Herkes İslam'dır" kimseye hak-mak yoktur. Humeyni ve sonraki İslamcı yönetimler döneminde, Kürt'lere en küçük bir ulusal demokratik hak talebi tanınmamıştır. Şah'lık döneminde Kürtlerin durumu ne idiye, İslam rejimi döneminde de Kürtlerin durumu aynıdır. Hatta kitlesel imha ve baskı metodları bu dönemde daha fazla artmıştır.

Haşimi Refsancani, konuşmasının son cümlesindeki "Devrim muhafızları bize yardımcı oldu" ve "Kuvete baş vurduk" cümlesiyle kendisini ele veriyor. Devrim muhafızları - pastarlar -, molla rejiminin bu fanatik silahlı kuvvetleri, Kürt sorununun çözümüne ona çözümünde bay Refsancaniye nasıl yardımcı olmuşlar?. Elbeteki kan dökerek Kürdistan'da vahşet saçarak, kütle katliamlarına girişerek, köy ve kasabaları yakıp yıkararak, onlara yardımcı olmuşlardır. Onların yaptıklarıyla bugünkü Türk özel timlerinin - kele avcılarının - yaptıkları arasında ne fark var?. Hiç bir fark yoktur.

"Özgürlük ve İslam adaleti" vad eden mollalar rejimi, Kürt halkının hangi ulusal demokratik hakını vermişlerdir?. Kürtlerin hangi insani ve demokratik taleplerini kabul etmişlerdir?. Peki bay Refsancani Kürt sorunu nasıl çözmüş?.

Camilerde İslam propagandasının (Mollalar rejiminin uşaklık propagandası) - Kürtçe, Kürt diliyle - serbestçe yapılmasıyla Kürt sorununu çözmüş (!).

Haşimi Refsancani, özel röportajında; "Kürt devletinin kurulmasına karşıyız" diyor. Elbeteki karşı çıkacak Biz Kürt devrimci ve yurt-severleri onun bu "karşı çıkışı" doğal karşılıyoruz. Onun bu "karşı çıkışı" sömürgecilik mentalitesine uygun bir tavrıdır. Sadece kendisi karşı değil, onunla birlikte diğer üç (3) sömürgeci ülke yönetimleri ve dünyadaki büyük devletler de hep "Kürt devletinin kurulmasına" karşı çıkmışlardır. Ama onlar karşıdır diye Kürt halkı Kürt devletinin kurulmasından vaz mi geçecek?. Elbeteki hayır.

Şu bir gerçektir ki; Kürt halkının 200 yıllık kurtuluş mücadelesi sürecine baktığımızda, sadece Kürdistanı sömürgeleştiren sömürgeci devletler değil, Amerikan, İngiliz, Fransız, Rus Çarlığı daha sonra Sovyetler - de bağımsız Kürt devletinin kurulmasına karşı çıkmışlardır. Kürt halkı, Ortadoğuda en çok kalabalık olan üç ulusun - Arap, Fars, Türk - sömürgeci egemen güçlerine karşı mücadele yürütürken, arkalarında dost bir ülkenin, dünyadaki herhangi bir devletin yardımını görmemiştir. Dünyadaki Empervalist-Kapitalist büyük devletler hep bu sömürgeci devletleri desteklemişlerdir. Dünyadaki bu büyük devletler (ABD, İngiltere, Fransa, Rusya-Sovyetler) Kürtleri destekle-selerdi Ortadoğuda, o günkü koşullarda çok rahatlıkla bir Kürt devleti kurulabilirdi. Kürdistanın her dört (4) parçasında da Kürt halkı, bugün kendisine yapılan tarihsel haksızlığın acısını çekiyor. Ama yılmıyor. Kürt halkı mücadelesini kurtuluşa kadar sürdürecektir.

Zafer er geç Kürt halkının olacaktır. Bağımsız, birleşik, demokratik ve sosyalist Kürdistan mutlaka kurulacaktır. Kürdistan halkının ve ulusal demokratik, politik güçlerinin birlik ve mücadelesi zaferin garantisi olacaktır. Birlik ve mücadele için ileri.

Lokman Polat

MARKSİZM, DOĞMATİZM VE BAZI TARİHSEL SORUNLAR ÜZERİNE

N. ZAXURANİ

Biçimsel olarak idealist Alman felsefesinden doğup şekillenen Diyalektik Tarihi Materyalizm tarihsel ve toplumsal gelişmeye pareler olarak farklı ulusal ve toplumsal nitelikli değişim ve dönüşümlere uğramış ve doğasının gereği olarak sürekli teorik ve pratik düzlemde serpillip epistemolojik bilgi kuramında yepyeni bir düşünüş tarzı yaratabilmiştir. Fakat tarihi süreç içerisinde Diyalektik Tarihi Materyalizmin helezonvari gelişme temposunun yanında kimi Marksist görünümü politik yapılanmaların sosyal pratiklerine baktığımızda söz konusu Marksist kuramın sosyal içerikli gelişme temposunun oldukça gerisinde teorik ve pratik bir gelişme seyri kaydetmişlerdir.

Bu uyumsuzluktan ötürü işçi ve emekçi kesimler içerisinde küçümsenmeyecek ölçüde örgütlülüğe sahip olabilen kimi Marksist görünümü oluşumlar ulusal ve toplumsal içerikli devrim sorunlarının tarihsel ve mantıksal niteliklerini çok yüzeyden ve eksik bir tarzda kavranmasına yol açmış ve bu bakış açısının mantığı sonucu olarak diyalektik bakış tarzı yani teori ve pratik arasındaki organik bağlantıları küçümsenmiş ve böylelikle yüzüstü doğmatizmin batağına yuvarlanmışlardır.

Yüzüstü yuvarlanma öyküsünü tüm yönleriyle bilince çıkarabilmemiz için doğmatik baraklığa zemin hazırlayan ulusal ve toplumsal olguları basitten karmaşıklığa çok yönlü bir şekilde analiz etmemiz gerekir düşüncesindeyim. Sözün gelişi 2.Enternasyonal partilerce Marksist kuramın genel yöntem ve eleştiri usulü okusunu tarihsel ve toplumsal gelişmeye pareler olarak zenginleştirmedikleri gibi 2.Enternasyonalin kimi kuramcıları bu türden kuramsal çalışmaları önemsemeyip, gereksiz yere enerji tüketiklerinin kanısındaydılar. Zira o günkü tarihsel ve toplumsal koşullarda bu türden sorunları açıklığa kavuşturmanın proletaryanın sınıfsal mücadeleye pratiği açısından hiç bir önem taşımadığı ve hiç bir zaman önem taşımayacağı şeklinde bir belirleme yeterli görülüyordu. Bu yüzden de 2. Enternasyonal partilerin çoğu devrimin salt evrimci gelişmeler dönemi son bulup, devrimci mücadelenin yeni bir dönemi başlarken sınıf mücadelesindeki pratik koşulların geçirdiği bu değişimlere pareler olarak devrimin teorik ve pratik sorunlarına çözüm getirebilecek düzeyde gereken hasasiyeti gösteremedikleri için Marksizmin teoriside kritik bir duruma düştü.

Marksist öğretinin düştüğü bu bunalımın en açık biçimde su yüzüne vurduğu durum sosyal devrimin devlet denilen tarihsel ve toplumsal olgu karşısında alacağı konumdu. 1871'de Pariste proleter karakterli ayaklanmanın burjuvazi tarafından hunharca yenilgiye uğratıldıktan sonra büyük çapta ortaya atılmamış devrimin canağacı bu sorunu ve o günkü tarihi koşullarda, yani bi-

rinci paylaşım savaşının yıpratıcı ve kavurucu döneminde Büyük Ekim devrimi binbir zorluk ve acılar içinde başarıyla sonuçlanıp böylelikle Çarlık Rusyasında işçi ve emekçilerin insiyatifinde yepyeni bir dünyanın temeli atıldığı sıralarda ve en önemlisi 1918 yılında mihver devletlerin çöküşüyle yeniden göndeme gelince, işte o zaman devrimin geçiş ve hedefleri hakkında sosyalist partiler içinde bütünlüklü bir görüşün olmadığı ortaya çıktı. Bu ortak görüşün yokluğu nedeniyle 2. Enternasyonale bağlı parti ve sendikaların cephesinde krize yol açmış ve farklı sosyalist doğrultuların bu ve buna benzer sorunlar karşısında aldıkları tutumlardan yanısıra sözkonusu partilerin güncel pratik etkinliklerinde de kendini belli ediyordu. Sözkonusu krizin bir yanında eski revizyonistlerle giderek bağları sıklaştıran yeni bir Marksist reformizm hareketi oluştu. Öte yanda ise militan proleterya hareketinin kuramını temsil eden ve Marksist diyalektiğin yönetsel özüne sadık kalardan savaşın bezdirici atmosferi içinde revizyonist ve yeni reformasyon hareketine karşı materyalist tarih anlayışı savunulup geliştirilmesine özen gösterildi. Şimdi bizden birisi kalktı o günün tarihsel ve toplumsal koşullarını detaylı bir şekilde kaala almayıp gelişigüzel bir şekilde söz konusu krizin nedenlerini sadece 2. Enternasyonalin önde gelen kuramcıların krizle ilgili yapılan çığ ve yüzeysel analizlerine ve onlardaki devrimci öngürünün yetersizliğine bağlarsa, bırakın Marksist, kolaylıkla denilebilir ki idealizmin babası olan Hegelin gerisinde de bir muhakeme tarzına sahip olabilir. Zira Marks ve Engels, Hegel felsefesinin temelini oluşturan diyalektik bakış tarzı, yani kuram ve pratik öğeler arasındaki organik bağı kendilerine temel alarak Hegelden bilinçli bir tarzda ayrılıp onları temeli Hegel tarafından atılmış olan idealist Alman felsefesinden kurtarıırken aynı zamanda toplum ve tarihsel gelişim sürecinin materyalist doğrultusunu kavrayabilmişlerdir.

Bu nedenle bizlerce, bu incelemeye uygulanacak yegane bilimsel metod şudur; Marksın ve Engelsin diyalektik tarih anlayışını yani Marksist teorinin tarihi süreç içerisinde geçirdiği dönüşümleri biçim ve içerik açısından kavranacak ve bu teorinin günümüze kadar ki gelişmesine derli toplu bir şekilde uygulanacak! İşte o zaman Marksist öğretinin oluşmasında kaynaklık eden tarihsel felsefi kökleri anlamış oluruz. Diğer yandan ülkemizin özgül ulusal ve toplumsal koşullarında Marksist teorinin pratik güncel sorunlarda uğrayabileceği özgün gelişme ve dönüşümleri kavrama şansına nail olunarak, toplumsal yaşamın yumağında çıkabilecek her rengten çelişkilerin çözümüne gerekli çareyi bulunabiliriz.

Devam Edecek

KÜRT "DEMOKRAT MEHMETÇİKLER"

Bawer DELİL

Kürt halkı çok zorlu bir dönemden daha geçmektedir. Halkımız sömürgeci TC. devletin her türlü baskı-zulüm ve vahşeti karşısında, tüm yokluklara rağmen yine de direnmektedir.

Bugün ülkemiz Kürdistan`da TC`nin 2000`e yakın köy ve mezrayı yıkarak ortadan kaldırdığı biliniyor. Günde ortalama 20 - 25 Kürt katledilmektedir. Yoksul Kürt köylüsüne dayatılan koruyuculuğu kabul etmeyenler üzerinde büyük bir baskı ve işkence vardır.

Kürdistan bir yandan bombalanan dağlar ve köyleri, diğer yandan yakılan-yıkılan evler, tarlalar, bağ ve bahçelerle bir yokluk, kıtlık ülkesine çevrilmek istenmektedir. Diğer yandan potansiyel suçlu kabul edilen Kürtlerin her türlü insanı ve yaşam hakları ortadan kaldırılmıştır. TC. kadın, çocuk, yaşlı ayrımı yapmaksızın Kürdistanı boydan boya açık bir cezaevi ve işkencehaneye dönüştürülmüştür. Yakılan ve yıkılan köylerden canını kurtarabilenler büyük metropol şehirlerine ya da Kürdistanın bazı kentlerine göç etmektedirler. Bir iş ve uğraşları olmayan bu insanların barınacak konutları olmadığı gibi, parasızlık ve açlıkla boğuştukları biliniyor. Çoğu kendi akrabalarının yanına yerleşmiş, bir oda da 10 - 15 kişi yaşamlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Bu insanların ne olacakları ise belirsizdir.

Kürt halkı üç koldan çepeçevre kuşatılmıştır. Kürdistanı insansızlaştırmak, halkımızı top-yekün imha etmek, ekonomik yıkıma uğratmak, TC`nin belli başlı politikalarıdır. Kürt halkı, bugün dünceden daha zor şartlardan geçmektedir. Varlık ve yokluk arasında boğuşmaktadır. Kendi kimliğini inkar etmeye zorlanmaktadır. Uygulanarı zulümün yol açtığı insansızlaştırma politikası, hemen hemen her türlü üretimin durması, ekonomik buhranı daha da derinleştirmektedir. TC`nin savunmaya ayırdığı milyarlar da yapılanların üzerine eklenince durum daha da vahimleşmektedir.

TC.sömürgeciliği, geçmişten bugüne kadar hep Kürtlerin varlığını inkar etmiş Kürt ve Kürdistan adına bile tahamül etmeyecek kadar ırkçılık örneği sergilemiştir Bundan dolayı Kürtleri türkleştirme, asimile etmek için binbir türlü

bizans oyunlarına başvurmuşlardır. Bunda şimdiye değin başarılı olamadılar. Bu yüzden de şidetin dozajını arturdular. Kürt halkını ulusal kimlikten uzaklaştırıp, ancak günlük yaşamı kurtaran ve ölmediğine şükür eden bir tip yaratılmak istenilmektedir. Nüfus, üçte bir`e indirilerek bir referandum olasılığında hesaba katarak, kürt halkının kendi ülkesi olana Kürdistan`da azınlığa düşmesi içindir tüm bu yapılanlar.

Yukarıda bahsini ettiğim, sömürgeci faşist TC. devletin halkımız üzerinde uyguladığı vahşet ve kirlili emelleridir. Gelelim bizim Kürtlerin Cephesine. Halkımız bir zulüm cenderesinden geçerken bazı aydın geçinen Kürtlerin yaptıklarına isim bulmak zorlaşıyor.

Bugün Kürt "demokrat" Mehmetçikleri diye adlandırdığım bir grup Kürt Avrupa`nın değişik ülkelerinden TC. ye 15.000 Alman Markı (75 bin Kron, 300 Milyon TL) ödeyerek ve 40 gün askerlik yapmak için sıraya girip askere gitmektedirler. Ne kadar acıdır ki, bu insanların büyük çoğunluğu ya Kürt dernek, ya da Kürt siyasi hareketlerde kadro vey üst düzeyde yer alanlardan oluşmaktadır. Hatta bazıları halende Kürt siyasi hareketlerin Parti "meclislerinde" bile yer alabilmektedirler. Kürdistan`da yaşananlar, TC`nin uyguladığı baskı ve zulüm`ün dünyada eşi ve benzeri bulunmayacak düzeylerde olduğunu bu insanlar bilmektedirler. Onların TC`ye vereceği her kuruş, Kürt halkına sıkılan bir kurşun demektir ve her bir kurşun gerçekte bir Kürtün katledilmesidir. TC. ye verilen bu Mark ve Kronlarla alınan toplar, Kürt halkının ve Kürdistan da bulunan köylerin topa tutularak yıkılması ve yakılmasına katkıdır. Aynı zamanda Kürt halkının kendi topraklarından zorla göç ettirilmesine katkıdır.

Yine bu Kürt "demokrat mehmetcikler" çok iyi bilirler ki, bugün TC.nin içinde bulunduğu ekonomik bunalımın derinleşmesi, Kürt halkının ulusal haklarına kavuşmasına zemin hazırlamaktadır. Ekonomik krizin derinleşmesi, TC`nin Kürdistan halkına karşı sürdürdüğü kirlili savaşı daha fazla sürdürmemesine yolaçacaktır. Bu "demokrat mehmetcikler" binlerce markı TC`ye

Devamı say. 19`da.

HALKIMIZIN SINIR TANIMIYAN BÜYÜK VATAN AŞKI, GİDEREK GELİŞİYOR

S.ARAS.

Sömürgeciliğin tarihte'ki en güçlü taktikleri, sömürgeleştirildiği ulusları sürekli denetim altında tutmak için: 'böl-yönet ve böl-yok et' taktiğidir. Bu en çok vatanımız Kürdistan'da uygulanmıştır. Bu, vahşi yöntemin uygulaması her Kürdistanlı tarafından biliniyor. Ancak, sömürgeciliğin 'Yok-et' amacı, halkımızın tarihte'ki başkaldırı zinciri, düşmanın bu konuda'ki amaçlarını kursaklarında bırakmıştır.

Yukarıda belirttiğim gibi, düşmanın 'yok-et' amacı kursağında bırakılmıştır. Fakat, sömürgeci düşman 'böl-yönet' taktiğinde'de başarıya ulaşmıştır. 1639 'Kasri-şirin' antlaşmasından günümüze vatanımız Kürdistanı iki'ye ve sonrasında'da dört'de bölerek yönetegelmiştir. Kuşkusuz bu statü halkımızın iradesi dışında oluşmuştur. Bu statüyü bozmak için ; Bağımsız, Birleşik ve Demokratik Kürdistan şiarını yükseltmek gerekir. *"Ulusal Kurtuluş sürecinde, işçilerden başlayarak köylüler, kent küçük burjuvazisi ve diğer halk kesimlerinin temel istemi bağımsızlıktır. Bağımsızlık istemi, aynı zamanda halkımızın yaşadığı Kürdistanın diğer parçalarındaki ulusal kurtuluş güçleriyle dayanışma ve birlik içinde bulunmanın, silah zoruyla parçalanmış ülkemizi birleştirmeni-de bir gereğidir. Ayrıca söz konusu dayanışma ve birlik, Kürdistan sorunu'nun bölgesel ve uluslararası boyutlarının dayattığı bir zorunluluk; ortak düşmana karşı, ortak savunma ve direniş strateji-lerinin geliştirilmesi için de gereklidir. Kürdistanın parçalarındaki savaşımın bir-birini yakından etkilemesi de bunun için elverişli koşullar yaratmaktadır. Bu yolda mesafe katedilmesi, düşman güçlerin Kürt ulusal hareketinin zaaflarından yararlanmalarını engelliyecek; ortak saldırıların püskürtülmesi, ulusal birliğin sağlanması, dil ve kültürün geliştirilmesi ve BAĞIMSIZ, BİRLEŞİK, DEMOKRATİK KÜRDİSTAN'ın kurulması için uygun koşulların yaratılmasını olumlu yönde etkileyecektir."* (1) Son bir yıldır, birlikler konusu Kürdistanlı yurtsever,devrimci ve sosyalist tarafından yoğun bir şekilde tartışılıyor. Diyebilirizki : Gündemin birinci maddesini bu konu oluşturuyor, haklı olarak. Çünkü, zaferin garantiside budur. Gündemin birinci maddesini oluşturan yanlış cephesel birlikler sorunu değildir. Aynı zamanda, siyasi ve örgütsel sorunlardırdı. Çünkü, yıllardan beridir ayrı ayrı noktalarda mevzilenen sosyalist örgütler, Kürdistan devrimine alternatif, işçi sınıfı ve yoksul köylülüğün örgütü olan ve devrime öncü müfreze görevi yapan, militan ve savaşkan, Bağımsız Birleşik Demokratik Kürdistan'nın kuruluşuna önayak olabilecek, Birleşik Sosyalist partiyi oluşturmak durumundadırlar. Biz Kürdistanlı sosyalistler, uzun mücadele ve savaş yılları sonucu onbinlerce şehidin kanı pahasına elde edilmiş kazanımların ve mevzilerin heba edilmesini istemiyoruz. Bu, tarihi vebalin boynumuzda kalmasını istemiyorsak; bir an

önce varolan sorunlara cevap vermek ve ulusal kurtuluş devrimine alternatif yaratmak sorunuyla karşılaşıyoruz.

Bir yıldan fazla bir zamandır, parçalı ve sömürge vatanımız Kürdistanın kuzeyin de Sosyalistlerin siyasi ve örgütsel birliği yoğun biçimde tartışılıyor. Hiç şüphe, bu , isabetli ve sevindirici bir olaydır. Bu biraz olsun, olgunlaşmanın alametleridir de. Ve ekmek su kadar, ihtiyaç duyulan bir gereksinmedir.

Ancak, tartışmalarda izlenen yöntemde yanlışlık var kanaatindeyim. Çünkü: Ortak paydalar baz alınmıyor. Nedeni ise; Kürdistanlı sosyalist örgüt ve guruplar daha işin başında iki platform oluşturdular da ondan. Birinci platform: Hareketimiz TSK'nında içinde yer aldığı KUK ve YEKBUN'dan oluşan üçlü platform.

İkinci platform: KAWA, KKP, TS ve AR-Sosyalist gelenekten oluşuyor. Bu aşamada İki platform hakkında , olumlu ve olumsuz bir görüş belirtmek istemiyorum. Her iki platformu birleştirmek amacıyla, üçlü platform (TSK, KUK, YEKBUN), diğer platforma çağrı yaptığı duyurumunu aldı. Umarım, diğer platform çağrıya olumlu cevap verir ve her iki platform birleştirilir. İhtiyaç duyulan , militan, savaşkan, kendini her şarta uyarıyabilen, yaptığı işin muhasebesini yapan, geçmişten lafta değil gerçekten ders çıkarabilen, Kürdistan devrimine kurmaylık edip, zolu savaşı zaferle taçlandırabilen bir parti. Neyin, nerede, ne zaman ve niçin sorularını kitlelere kavrayabilen bir parti. Kürdistan İşçi sınıfını ve yoksul köylülüğün ittifakını ustaca kurabilen bir parti. Uluslararası ilişkileri gerçekten ulus ve sınıf çıkarları temelinde, kişilikli bir dış politika kuran ve geliştiren parti. Kürdistan'da pragmatist değil, Kürdistan devriminin çıkarlarını temel alan ilkel bir ittifaklar politikasına sahip parti. Parça anlayışı gerçekten olmayan bir parti. İdeolojik mücadele, fakat politik dostluk temelinde, diğer yurtsever güçlere yaklaşım gösteren parti. Bağımsız Birleşik ve Demokratik Kürdistanın kuruluşu için devrimin ilk aşaması olan ulusal demokratik devrimini önüne hedef koyan parti. Özerkçi, Otonomici ve Federasyoncu anlayışlardan uzak bir partidir gerekli olan.

Geçmişte benimde saflarında olduğum yanlış anlayış, bizleri bir çok yanlış uygulamaları savunmaya kadar götürdü. Bizler, o, dönemde parçalı vatanımızdaki ulusal kurtuluş hareketini 'ihanetle' suçlayabilecek kadar gözü karalanmıştık. Ve bir çok ezen ulus sosyal-şövenizmine pirim verir durumdaydık. Sovyetler Birliği başta olmak üzere, bir çok sosyalist ülkedeki ' brokratik sosyalizmin' savunucuları durumundaydık. Onun için; geçmişten ders çıkaralım. Ki, tekrar hatalara düşmiyelim. Onun için; özerkci, otonomici ve federasyoncu anlayışlardan uzak bir parti inşa edelim.

Oysa ki, tüm ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelelerinde olduğu gibi, Kürdüstandada en fazla sorumluluğu olan Marksist-leninistlerdir. Bu tarihsel, ulusal ve sınıfsal sorumluluğumuzun bilinciyle hareket etmek zorundayız. Zira bu bilinç ve sorumlulukla hareket etmezsek ulus, halk ve sınıf olarak bizleri bekleyen belaları başarıyla aşamayız. Buna bugünden hazır olmak durmundayız. Ki tarihsel sınavı başarıyla geçelim.

Kürdistanlı sosyalistlerin, çok önemli bir sorunuda, Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan sorunudur. Tartışmaların kamuoyuna yansıdığı biçimiyle bunu görmek mümkün değil. Gerçekten böyle ise, bu tarihsel bir eksiklik. Çünkü, bu strateji bugün sosyalistlerin birliğinden yana çaba sarfeden örgütümüz TSK başta olmak üzere, bir çok örgütün programında var. Programına bu stratejiyi (Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan) almayan bazı örgütler, sözlü olarak savunuyorlar. Ancak, sorunu sistematize edememişlerdir. Ancak bazı örgütler geçmişte merkezi örgütlenme (Kürdistan genelinde) bazında bunu tartıştılar, hatta komite dahi oluşturdular. Örneğin: Rızgari ' Kürdistan Komünist Partisi-Örgütlenme Komitesi' adıyla bir takım çabaları vardı. Ancak, bu arkadaşların hangi sonuca ulaşılar bilemiyorum. Fakat, buda bir deneyimdir. Arkadaşların bu deneyimlerinden yararlanılabilmir. O günkü şartların elverişsizliğinden sonuçsuz kalmış olabilir. Ancak günümüzde şartlar o kadar elverişlilik, parçalararası büyük bir içiçelik yaşanıyor. Yani objektif şartlar mevcuttur. Böylesi oluşumlara acilen ihtiyaç vardır.

Bugün, genel olarak bir toparlanıma yaşanıyor. Hem ulusal, hem sınıfsal olarak. Bir yandan Kürdistan Ulusal Demokratik Cephesi' ni kurma çalışmaları, öte yandan Kürdistan Birleşik Sosyalist Partisini oluşturma çabaları. Tüm bunlar olumlu ve sevindirici gelişmelerdir. Fakat, güçlerimizi birleştirirken, her iki konu açısından; sorunlarımızı en ince ayrıntılarına kadar tartışmak zorundayız. Ki sağlıklı ve kabci bilikleri ortaya çıkaralım

Yukarıda belirttiğim gibi, şartlar bugün öyle elverişlilik artık, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Devrimine birçok imkanda sunuyor. Halkımız tarafından sunu sınırlar fiilen kaldırılmış durumda. Yoğun, olağanüstüde diyebileceğimiz bir içiçelik trafiği yaşanıyor. 12.Eylül.1980'de Türkiye ve K.Kürdüstanda: Faşizmin yönetime elkoymasıyla, Kuzeyli yurtsever devrimci güçlerin Güneybatı, güney ve doğu'ya yönelmeleri, 1988'de Irak sömürgeci rejiminin güneyde halkımıza karşı kimyasal silah kullanmasıyla onbinlerce vatandaşımızın kuzeye ve doğuya akını, yine 1991'de güneydeki halk ayaklanmasının bastırılmasıyla 100 binlerin tekrar dağlara, kuzeye ve doğuya yönelimi... Tüm bunlar; yoğun içiçeliğe sebeptirler. M.Mustafa Barzani dönemini de eklersek ilişkilerin, içiçeliğin tarihi biraz daha eskidir. Ancak günümüzde daha da anlam kazanmıştır. Evet görüldüğü gibi, tarih bu konuda Kürdistanlı sosyalistleri daha da duyarlı olmaya davet ediyor.

Oto-nomiye stratejik hedef olarak önüne koyan ve elli yıldır burnun için savaşan KDP gibi bir örgüt, dört parçada örgütlenebiliyorsa, Bağımsız Birleşik demokratik Kürdistanı

'stratejik hedef olarak önüne koyan, Kürdistan sosyalistleri neden örgütlenmeye gitmesin ? Hiç şüpesiz, bizler KDP yöntemini izliyecek değiliz. Bunlar halkımızın siyasal mücadeledeki deney ve tecrübeleridir. Bunları, gözönünde bulundurmamak zorundayız. Bu aşamada merkezi bir örgütlenmenin şartları var mıdır ? Objektif olarak şartlar var, ancak, subjektif olarak örgütler buna yeteri kadar hazır olmayabilirler. Bu şu anlama gelmemeli 'biz buna hazır değiliz, bu zor bir konu' deyip geçmemeliyiz. Fakat, biz ulus, halk ve sınıf olarak öyle nazik bir merhaleden geçiyoruzki. Kürdistan işçi sınıfı bağımsızlığa ve özgürlüğe susamış halk kesimleri, Kürdüstanda, kürt halkına karşı günah işlememiş ve "kardeş kavgası" denilen illete bulaşmamış güçleri , bu mücadelenin öncülüğünde görmek istiyor. Onlar da; Kürdistanlı sosyalistlerdir. Sosyalistlerin birliği, bir diğer ifadeyle, kürdistan genelinde merkezi bir örgütlenme sorununun, pek çok yol ve yöntemleri vardır. Bu mümkündür. Diğer parçalarda bizler gibi düşünen pek çok örgüt, gurup ve tek tek sosyalist kişiler vardır. Sözüünü ettiğim kesimlerle bir araya gelinir ve bu işin (konunun) çerçevesi belirlenir. Bu gerçekleştiği zaman, Kürdistan genelinde bir ulusal organizasyona gitmek (oluşturmak) için büyük bir fırsat doğar inancındayım. Çünkü, bugün ulusal bir organizasyonu oluşturmamızın önündeki en büyük engel parçacı anlayıştır.

Konumuza, geçmişten günümüze tartışageldiğimiz, "ulusal içerikli bir hareketmiydi veya değilmiydi diye söz konusu yaptığımız olaylardan bir alıntı yaparak devam edelim: "1944 yılının Mart ayında 'Komel' örgütü Irak Kürdüstanındaki 'Hevi' örgütü ile karşılıklı yardımlaşma ve gelecekteki çalışma planlarının saptanması konusunda görüşmelerde bulunmak üzere, Muhamed Emin Şerifiyi Irakın Kerkük şehrine gönderdi. görüşmelerde 'Hevi' örgütünün temsilciliğini E. Revanduzi, İ. Abdulaziz, M. Hoşnav, Ş. Kadir Süleymaniye, S.E.Ceylani ve R.Hilmi yaptılar.

Bundan birkaç ay sonra da , 'Hevi' örgütünün Kerkük kolu. 'Komel' örgütünün temsilcisi tarafından yapılan ziyarete karşılık olarak ve iki örgüt arasındaki işbirliğini pekiştirmek amacıyla Mehabadâ iki temsilci gönderdi. Bunlardan biri İ.H.Şaveys, diğeri ise O. Danışiydi.

Aynı yıl içinde ve bu ziyareti izleyen aylarda Irak Kürtlerinden H.Abdullah ve Verdide, Mehabad'î ziyaret ettiler.

Aynı dönemde Suriye'den Diyarbakırlı Cemil Paşanın torunu Kadir bey ile (...) K.Molla vahap'da İran Kürtlerinin liderleriyle görüşmelerde bulunmak ve İran Kürdüstanın da meydana gelen gelişmeleri ve yapılan özerklik çalışmalarını yakından görmek amacıyla Mehabad'î ziyaret ettiler.

Ağustos 1944 de Kürdüstanın birleşmesini sembolize eden bir görüşme yapıldı. Irak-İran-Türkiye sınırlarının bitiştiği 'Dilanbar' dağında gizli bir yerde yapılan bu görüşmede İran Kürtlerini 'Komel' örgütünün üyesi Mehabadlı Kasım Kadiri, Irak Kürtlerinde sınır yakınında bulunan ve Hanenin kuzeyinden İrana ulaşan Revanduz yolunun üzerinde yer alan bir köyden olan Şeyh Ubeydullah Zino ve

(...) *Kaç Molla Vahap temsil ediyorlardı.*

Cürüşmeye katılanlar kendi arasında işbiliği ve dayanışmaya karar verdiler. Bunu öngören bir de antlaşma imzaladılar. Bu antlaşmaya 'Üç sınır antlaşması' anlamına gelen 'Peymana se sinori' adını verdiler.' (2)

Bu alıntıyla birlikte, bir kaç örnek daha vermek istiyorum. Örneğin: Şeyh Mahmud Berzenci 1930' larda Güney de bir Kürdistan hükümeti oluşturup kendisinin Kürdistan Kralı ilan ettiğinde, Doğuda İran sömürgeciliğine karşı silahlı mücadele yürütmekte olan ve bu silahlı mücadeleye bizzat önderlik eden Sımko Ağa (İsmail ağaya şıkaki) Şeyh'e haber gönderip şöyle diyor; ' Siz hükümet kurdunuz, ben gelip hükümetin emrinde bir nefer olarak çalışabilirim.' Ve Sımko ağa güneye geliyor, Şeyh onu resmi törenle karşıyor. 22. Ocak 1946 günü Mehabadın çarçına meydanın da, Gazi Muhamed Cumhurbaşkanı sıfatıyla Mehabad Kürt Cumhuriyeti ilanı konuşmasında Kürdistan Bağımsızlık sembolü olan renkli bayrak göndere çekilirken şöyle diyor; ' *Bayrak, sen hâla Kürdistanın bir parçası üzerinde dalgalanıyorsun. Yarın eğer sen, Kürdistanın her tarafında dalgalanırsan, o zaman zulüm ve haksızlıkları kovacaksın. Yaşasın Büyük Kürdistan!*'

Mehabad Kürt Cumhuriyetinin ilanıyla, M.M.Barzani ve önderlik ettiği güney Kürdistan Kurtuluş Hareketinin tüm savaşçıları kendisiyle birlikte Cumhuriyetin emrine sundu ve Kürdistan Ordusunun Genel Kurmay Başkanı olarak cumhuriyet Hükümeti tarafından görevlendirildi. Kuzeyi temsilen Kadir Cemil Paşa gidiyor. Yine aynı tarihlerde, Van ve civarında 33 yurtsever insan Mehabad Kürt Cumhuriyetini kutlama, orada hizmet etme amacıyla yola çıkıyorlar. Ancak, sömürgeci TC' nin güçleri onları 'sınır'a yakın bir yerde pusuya düşürerek katlediyor. 'Şair Ahmed Arif' in '33 Kurşun' şiiri bunların anısıyla ilgilidir."

Evet görüldüğü gibi dün Kürdistanın kurtuluşu için mücadele eden ve kendilerini bu uğurda feda eden yurtsever ağa, şeyh ve beyler günümüzdeki birçok Marksist-Leninist örgütten daha ileri düşünüyorlarmış. Çünkü, onların çabaları hep büyük Kürdistan içindir.

Bizlerin bir çok defa vietnam örneği dediğimiz, yani , mücadele nerde yoğunsa güçlerimizi oraya yığmak. Örneğin: Vietnamda 'ki Marksist-Leninistler, önce güç ve mücadeleyi Kuzey Vietnamda yoğunlaştırdılar. Kuzey kurtarıldıktan sonra, bu sefer şöyle bir şiar yükselttiler; " Kuzeyin savunulması, Güneyin kurtarılması." Be öylede yaptılar. Güney vietnamda kurtarıldıktan sonra, Vietnam Halk Cumhuriyetini 1975 yılın da ilan ettiler. Kürdistan'daki siyasal oluşumların düne kadar eleştirdiği geçmişteki Kürt ulusal ayaklanmalarının bir kısmı , Vietnamlılardan çok önceleri bu mücadele yöntemini izlemişlerdi. Görüldüğü gibi, nerede mücadele yoğunsa, güçleri oraya yığmak anlayışı hakimdir. Doğrusu olanda budur! Bu mücadele yönteminin, bugün daha kapsamlı bir şekilde uygulanması hayati ve zorunludur. Bunun başkade yol ve yöntemleri yoktur..! Birçok örgüt ve insanımız, 'tabiri caizse' ezen uluslarla olan 'göbek bağı'nı kesip atmak istemiyor. Ve sömürgeci devletlerin çizdiği 'misak'-i-millî' sınırlarından

çıkma istemiyor. Güney Kürdistanı ziyaret eden Lübnanlı bir gazetecinin deyimiyle " *Halk bağımsız olmuş, partiler hâla otonomi için görüşüyorlar.'*

Şunu da belirtmekte yarar var: Bugün , içiçliğin yanında birlikte savaş, birlikte ölüm daha yoğun (fazla) olmasına rağmen, birçok örgüt (utangaçlıktan olması gerek) bunun ismini açıkça koyamıyorlar. Bu anlayışı kırmak gerekir. Hatta bazı örgütler; " Biz, Bağımsızlık dersek, ezen ulus devrimcileri bizden kaçır.' anlayışıyla hareket ediyorlar. Marks' ın dediği gibi: 'İşçi sınıfının zincirlerinden başka kaybedecek hiç bir şeyi yoktur'. Yarın, Bağımsız, Birleşik ve Demokratik bir Kürdistan kurulursa; Türk, Arap, Fars işçi sınıfları ve ezilen sömürülen halk yığınları neyini kaybedecek? Hiçbir şey. Aksine, onların burjuvaları zayıf düşer. Onların, savaşlarını kazanma şansları daha da artar.

Görüldüğü gibi, dünden-bugüne pratikte parçalı ve sömürge vatanımız Kürdistan da, yurtsever vatandaşlarımız, o ve ya bu parça farkı gözetmemeksizin gelişmelere duyarız kalmadı-kalmıyor. Bir kuzeyli gidip 'büyük vatan aşkı' için Güneyde ve doğu da vatanın bağımsızlığı için kendini feda ediyorsa veya bir güneyli ve güney-batılı ayımsını yapıyorsa, bu çok anlamlıdır. Bu, büyük amaç uğrunadır. Bu amaç da; **BAĞIMSIZ, BİLEŞİK, DEMOKRATİK KÜRDİSTAN'** dır.

Konuyu hareketimiz 'TSK' nin ölümsüz önderi ve genel sekreteri ZEKİ ADSIZ yoldaşın 1984 yılın da KYB' nin Irak Baas rejimi ile 'Otonomi' için yaptığı görüşmelerle ilgili eleştirel yazısından bir alıntıyla sonuçlandırayım.

"Sömürge bağımlı ülkeler de, sınıfı tophumlardır. Sömürgeci boyunduruğun parçalanmasında değişik sınıf ve katmanların çıkarı vardır. Bu sınıf ve katmanların kendi sınıfsal örgütleri ile ulusal kurtuluş mücadelesine katılması da, son derece doğaldır. Temel çelişkinin çözümü sürecinde asgari müştereklerde biraraya gelmeleri mümkün ve gerekli olan bu sınıf ve katmanlar arasında ideolojik mücadelenin sürmesi de kaçınılmazdır.

Diğer taraftan değişik sınıfsal, siyasal örgütlerin ülkenin bağımsızlığı ve özgürlüğü yolunda verilen mücadelede de aynı kararlılığı göstermeleri ise mümkün değildir. Ulusal kurtuluş savaşından işçi sınıfının inanç ve kararlılığının yanı sıra, burjuva, feodal ve küçük burjuva örgütlerinde uzlaşmacılık ağır basar. Ve özellikle ulusal kurtuluş devrimlerinin zorlu dönemlerinde ya da sınıf mücadelesinin sertleştiği süreçlerde kendisini daha açık bir biçimde gösterir. Ve eğer ulusal kurtuluş devriminde işçi sınıfının ideolojik, politik yada bir başına da olsa ideolojik öncülüğü yoksa, veya belli bir etkinliğe sahip değilse, savaşın önemli zorluklarla, hatta açmazlarla karşılaşması kaçınılmazdır.

İşte Kürdistan'ın bazı parçaları ve özellikle Irak Kürdistan'ında sürdürülen ulusal kurtuluş savaşı, bu bakımdan ilginçtir. Irak Kürdistan'ında uzun yıllar süren özgürlük mücadelesinde, Kürdistan işçi sınıfının fiili ya da ideolojik öncülük anlamında dışı dokunur bir etkinliği olmadı. Bu ulusal hareketin önemli bir zaafiydi. Böyle olunca, ulusal kurtuluş hareketine, Marksizminden de esinlenen küçük burjuva, burjuva ve feodal güçler damgasını vurdu. Irak Kürdistan'ı halkımızın kurtuluş mücadelesinde bu sınıf ve

katmanlar, yapıları gereği kararsız ve sürekli dayanak arayışı içinde olmuşlardır. Bu onları, özgüce güvenme yerine, düşman güçleri arası çelişkilerden yararlanma ve diğer birine dayanarak diğerine karşı savaşıma noktasına kadar götürdü. Ve ulusal hareketi iç ve dış bağlaşıklardan uzaklaştırdı, uzaklaştırıyor. Kürdistan'ın parçalı ve düşman güçlerle çevrili olması ise, bu anlayışı pekiştirdi, büyük ölçüde belirgin bir politika haline getirdi. Bu politika, ulusal hareketin zorlu dönemeçlerinden geçtiği bazı dönemlerde kimilerini ihnete kadar götürdü. Emperyalizm, gerici ve düşman güçleri bundan yararlandılar, ulusal kurtuluşçu güçleri birbirine karşı kullanarak 'açmazları' derinleştirdiler. İşte, yurtsever güçlerin birliği önünde oluşan engeller'de asıl kaynağını bu politikanın yarattığı sonuçlardan aldı. Yurtsever örgütler arasında görülen çatışmaların giderek derinleşmesi, ideolojik mücadeleye tahammülsüzlük, zor kullanımı ve politik dar görüşlülük, örgütler arası sorunları kamçıladi. Ve yurtsever güçlerin birliği önünde oluşan engelleri kronikleştirdi.

Evet, ulusal kurtuluşçu örgütlerin birliği önünde oluşan engeller basite alınacak türden değildir. Ama bu yolda mesafe almanın küçümsenmemesi gereken engellere rağmen nesnel koşullarda vardı."⁽³⁾

Evet, Zeki yoldaşım 10 yıl önce yaptığı tespit üzümlerle belirtiyimki, hâla geçerliliğini koruyor. İşçi sınıfının partisinin hala olmayışı, tüm bu olumsuzlukların vuku bulmasına meydan veriyor. Zeki yoldaşım deyimiyile bazılarını 'ihanete' kadar götürüyor. 1991'de körfez savaşının sonuçlanmasıyla, Güneyde oluşan statü ezilen halkımız için küçücük bir umut ışığıydı. Malesef, Burjuva ve küçük burjuva örgütlenmeleri bu süreci sabote ettiler.

Örneğin; PKK-KDP, İşbirlikçi İslami Hareket-KYB, KDP-KSP ve son olarak Mayıs 1994'te başlayıp günümüze kadar devam eden ve yüzlerce insanımızın ölümüne sebebiyet veren KDP-KYB çatışması. Tüm bu olumsuz gelişmeler düşmanın ekmeğine yağ sürüyor. Sömürgeci düşmanların karşı saldırıları bilindiği halde. Türkiye-İran-Suriye'nin sık-sık toplantıları,(güneyde oluşan statüye karşı) buna rağmen yurtsever örgütler arası çatışmalar devam ediyorsa bunun adı bence, 'ihanet' olarak konulmalıdır. Başka türlü tarifi mümkün olmayan bir olaydır. Bu olumsuzluklar devam ediyor. Bunların bu aşamada tamiride mümkün değildir. Yukarıda da belirttiğim gibi, bunların önü ancak ve ancak: Kürdistan işçi sınıfı ve ezilen kitlelerin, özlem ve istemlerini dile getiren, bunun için militanca mücadele eden, bu mücadelede ter-temiz bir sayfa açabilecek ve işçi sınıfı başta olmak üzere tüm kitlelerin karşısına yüzü ak bir biçimde çıkabilecek, Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistanı hedefleyen, Birleşik Sosyalist partidir gerekli ve acilen ihtiyaç duyulan. Yaşanan olumsuzlukların önünü ancak ve ancak böyle bir parti alabilir. Gelin ihtiyaç duyulan bu partinin kuruluşunu hızlandıralım. Kökleri tarihin derinliklerine dayanan, halkımızın direniş geleneğine sosyalist bir öz kazandırarak, halkımızın sınır tammayan büyük vatan aşkını daha da geliştirip güçlendiren zafere taçlandıralım.

Haziran 1994

(1) Birlik Deklerasyonu. S. 24-25

(2) Gıllam Aegleton. 1946, Mehabad Kürt Cumhuriyeti. S. 91-92. Koral yay

(3) Zeki Adası. Devrimci süreç ve birlikler sorunu. S. 60-61

ŞEHİTLERİMİZ ONURUMUZDUR !

Zeki'ler, Urfan'lar,

Metin'ler, Kamil'ler, Halil'ler,

5. Ağustos. 1990 günü Tilora-sipirez dağında düşman güçlerle çatışarak şehit düşen

TSK ve ORK'nın Militan, Savaşçıları;

Mehmet Ürün 1955...), Mehmet Levent (1961...),

Ömer Ürün (1955...), Ömer Özgün (1955...),

Salih Ürün (1962...) ve Sadık Yakut (1963...)

Bağımsız, Birleşik, Demokratik Kürdistan için;

Vatan topraklarını kanlarıyla suladılar.

Uludere ve Yüksekova

şehitlerimizi, mücadelemizde ve yaşatacağız.

MÜCADELE ARKADAŞLARI

Kurdistan'daki İç Çatışmaların Nedenleri ve Bağımsız Ulusal Politikanın Zorunluluğu!

Kamil HESAR

Bilindiği gibi Mayısın ilk haftasında Güney Kürdistan'da KDP-I ile YNK arasında başlayan iç çatışmalar yoğunluklu olarak bir ayı aşkın süre devam etti. Haziran ayında taraflar arasında ateşkes anlaşması imzalandı. Buna rağmen lokal düzeydeki küçük çatışmaların, bu satırların yazıldığı Temmuz ortalarına kadar yer yer devam ettiği, bölgeden gelen haberler arasındadır. Kuşku yok ki bu çatışmalarda her iki taraftan da çok sayıda kadronun, askeri komutanın ve peşmergenin yaşamını yitirdiği yaşanan acı gerçekliklerdir.

Güney Kürdistan'ın en büyük iki yurtsever gücü olan KDP-I ile YNK arasındaki sorunlar hayli eskilere dayanıyor. Çünkü YNK ve lideri Celal Talabani, köken olarak KDP'den gelmektedir. Bu yüzden meydana gelen bu iç çatışmaları nesnel olarak değerlendirebilmemiz ve bunlardan eğitici dersler çıkarabilmemiz için sorunları geriden başlayarak irdelememiz zorunlu ve gereklidir.

KDP'deki iç sorunlar ve partinin bölünme geçirmesi 1964'lere dayanıyor. 1964'te Baas iktidarını tasfiye ederek yönetime elkoyan General Abdüsselam Arif, aynı yılın 10 Şubatında Barzani'nin liderliğini yaptığı KDP ile ateşkes ilan etti. Sözü edilen ateşkes olayı KDP'de sorunların patlama noktasına gelmesine de neden oldu. Parti Politbürosunda bulunan İbrahim Ahmet, Celal Talabani ve birkaç arkadaşı; Barzani'yi ateşkese uymayı kabul etmeksizle "uzlaşmacı" ve yetkili organlara danışmadan böyle bir kararı vermekle de parti içinde "diktatörlük kurmaya yönelik" olarak nitelendirdiler. Bu gelişmeler üzerine M. Mustafa Barzani, Parti Kongresini topladı. İ. Ahmet, C. Talabani ve arkadaşlarının katılmadığı bu kongrede Barzani'nin tutumu onaylanarak yeni organlar seçildi. Tüm bu gelişmeler partinin resmen bölünme geçirmesiyle sonuçlandı. İ. Ahmet ve C. Talabani, yanlarına aldıkları 1000 kişilik bir peşmerge gücüyle İran'a geçtiler ve İran'da kaldıkları süre içinde hükümetle resmi ilişkilere girdiler. Talabani ve ekibi, 1965'te tekrar KDP ile ilişkiye geçerek Güney Kürdistan'a döndüler ve bunu izleyen süreçte 1966'da Baas iktidarıyla ilişkilere girmek ve uzlaşmak suretiyle de Kürdistan'da KDP önderliğinde sürdürülen ulusal hareketin karşı konumuna düştüler. Kuşkusuz ki Talabani ve arkadaşlarının sergiledikleri bu çok hatalı politika, tam bir talihsizlik örneğidir. Kısaca sözünü ettiğimiz bu gelişmeler KDP içinde bölünmelere ve bunu izleyen süreçte de Talabani'nin önderliğinde kurulan Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) ile aralarında uzun yıllar devam eden ve kardeş kavgası olarak nitelenen iç çatışmaların meydana gelmesine neden oldu. Adını andığımız tarihlerden itibaren iki yurtsever güç arasında meydana gelen iç çatışmalar, her iki taraftan da yüzlerce, hatta belki de binlerce yurtseverin yaşamına mal olan bu sorunlar değişik aralıklarla 1986'lara kadar devam etti. 1986'da iki taraf arasında yapılan ateşkes

anlaşması ile birlikte aralarındaki sorunlar yumuşamaya başladı ve karşılıklı güç-eylem birlikleri ilişkileri de geliştirilerek 1988'de her iki örgütün de aralarında bulunduğu "Irak Kürdistan'ı Cephesi" kuruldu. İran'da kurulan bu cephe, günümüze kadar varlığını sürdürüyor.

Güney Kürdistan'ın geri bir toplumsal yapı teşkil ettiği ve bunun sonucu olarak da aşiretçiliğin ve feodal yapının önemli etkinliklerinin bulunduğu bilinen bir durumdur. O dönemler KDP'de meydana gelen gelişmeler, Talabani ve yandaşlarının aceleci, yanlış ve zikzaklı küçük burjuva davranış ve tutumları; KDP yönetiminde tamamen aşiretçi ve feodal bir yapının egemenlik kurmalarına önemli bir zemin hazırladı. Partideki gelişmeler bununla da kalınmadı; parti saflarında ilerici ve sol düşüncelerin tamamen tasfiye edilmesine ve birçok devrimci insanın fiziki olarak ortadan kaldırılmasına da neden oldu. Halbuki toplumun en ileri ve aydın kesimleri olan Celal Talabani ve arkadaşlarına önemli tarihi misyonlar düşüyordu. Ne yazık ki yaşanan süreç, bu konuda kendilerine düşen görev ve sorumluluklarının toplumun özgül koşullarına uygun bir biçimde yerine getirilemediği birer gerçekliktir.

Toplumumuzda derin yaralar açan ve uzun yıllar kan davasına dönüşen örgüt içi ve örgütlerarası sorunlar, sadece KDP-I ve YNK ile de sınırlı değildir. Birer kader olayı olmayan bu sorunların ülkemizin öbür parçalarındaki durumundan da kısaca söz etmek gerekiyor. Çünkü sorunu, salt bir parçaya özgü olarak ele almak yeterli değildir. Toplumumuz tarihinin derinliklerinden kaynağını alan kardeş kavgasının yıllar boyu ulusal hareketin yakasına bir veba mikrobunu gibi yapışıp hareketi içten kemirdiği ve çok büyük bir faturanın halkımıza ödetildiği bilinen bir gerçekliktir. Bu yüzden de sorunu bir bütün olarak ele almak, bunun irdelenmesini yaparak önemli sonuçlara götürmek suretiyle bunlardan öğretici ve eğitici dersler çıkarmak gerekiyor.

Bilindiği gibi İran'da Şahlık rejimi yıkıldıktan sonra islami esaslara dayanan Humeyni iktidarı kuruldu. Humeyni yönetimine karşı otonomi isteğinde bulunan Doğu Kürdistan halkı adına KDP-I'nin ileri sürdüğü talepler reddedilince, iki taraf arasında savaş başladı ve kısa bir sürede Doğu Kürdistan'ın birçok alanı İran denetiminden kurtarıldı. Bunu izleyen dönemlerde İran'ın hazırladığı bir senaryo sonucu o dönemlerde liderliğini İdris Barzani'nin yaptığı KDP-I, İran birlikleriyle birlikte KDP-I üzerine saldırılar düzenlediler. Bu çatışmalar sonucu kurtarılmış alanların çoğu tekrar İran denetimine girdi. Bu çatışmalarda insan kaybı o kadar çok oldu ki sadece bir günde KDP-I yanlış 300-350 insanın yaşamını yitirdiği, bu korkunç olayı yaşayan KDP-I peşmergeleri tarafından bile itiraf edilmektedir. Böyleli-

kle İran'ın hazırladığı bir senaryo sonucu karşılıklı olarak Kürt kanı akıtıldı ve iki KDP arasında oluşan düşmanlık da yıllarca devam ettikten sonra bir yumuşama ve dostluk dönemine ancak girilebilindi.

Ülkemizin Kuzey parçasında ise iç çatışmaların başlangıcı 1970 başlarında Sait Elçi ile Dr. Sait Kırmızıtoprak'ın (Dr. Şivan) hazırlanan büyük bir komplo sonucu öldürülmeleriyle başladı. İki Said'in öldürülmeleriyle başlanan trajik son, sadece uzun süren kan davasına yolaçmadı; aynı zamanda bu parçada politik mücadelede belirli bir dönem de olsa belirli bir boşluğun da doğmasına ve ulusal hareketin gecikerek toparlanmasına neden oldu. 1970'lerin ortalarından itibaren şekillenen ve sosyalizmden de şu veya bu ölçülerde etkilenen yeni örgütlenmelerin sahip oldukları avantajlar ve birikimlerden ne yazık ki yeterince yararlanılmadı. 1980 12 Eylülünden önce PKK-KUK arasında böyle bir çatışma olayının yaşandığı bilinmektedir. Ayrıca PKK ile diğer yurtsever-devrimci güçlerin hemen hemen tümü ile sorunlar yaşandı ve kan davasına dönüşen bu sorunlar, sürtüşmeler ve deyim uygun düşerse düşmanlıklar 12 Eylül'den sonraki dönemlerde de belirli bir süre devam etti. Örgüt içi ve örgütler arası sorunların PKK ile diğer örgütler arasında bu kadar genişlemesi ve uzun süre devam etmesinin önemli nedenlerinden bir de PKK'nın ideolojik, politik ve örgütsel yapısından kaynaklandığı kuşkusuzdur. PKK, kuruluşundan beri kendisi dışındaki yurtsever örgütlerin hemen hemen tümünü ajan örgütler olarak görmekte ve politikasını da bu temel üzerinde yürütmekte olduğu yurtsever kamuoyunca bilinmektedir. Hiç bir maddi temeli olmayan ve tamamen "sol" tasfiyeci bir anlayışı sergileyen bu yanlış düşüncelerle örgüt içi demokrasiyi işletmemesi sonucu olarak PKK, bizzat kendi örgütünde de birçok militanın fiziki olarak ortadan kaldırılmasına ve diğer örgütlerle de zaman zaman çatışmalara da varan sürtüşmelere neden olduğu da bilinen gerçekliklerdir. Ayrıca sağ reformist bazı güçlerin de PKK'ya "tecrit etme" temelinde yürüttükleri sağ tasfiyeci politikalarının da bu sorunların büyümesine ve tabiri caizse kangren bağlamasına neden olduğu bilinen gerçekliklerdir.

1990 sonrası dönemlerde de PKK ile Güney Kürdistan'daki Federe Kürt Hükümeti arasında bir ayı aşkın devam eden silahlı çatışmalar yaşandı. Ardından bir süre geçtikten sonra bu kez PKK ile KDP-I arasında benzer çatışmalar meydana geldi. Ve en son olarak da KDP-I ile YNK arasındaki çatışmalar başlamadan birkaç ay önce YNK ile İslami örgütler arasında çatışmalar yaşandı. Son KDP ve YNK arasındaki çatışmalarda da belirli bölgelerde bu çatışmalara İslami güçlerin de YNK'ya karşı çatışmalara girdikleri ve bazı yerlerde de İslami güçlerin KDP ile birlikte YNK'ya karşı çatıştıkları duyulmaları alınmaktaydı.

Ayrıca örgüt içi sorunlarda da yukarıda KDP ve PKK örneklerinden söz etmiştik. Bu tür olaylarda da çok sayıda örgütlü insanın ve militan kadronun yaşamını yitirdiği bir gerçekliktir. Bu durum çok ferdi de olsa kuzeyli birçok örgütte de yaşanmıştır. Buna örnek olarak en son PSK'da yaşanan bir olaydır. Güney Kürdistan sahasında PSK'dan ayrılıp bölgeyi terketmek isteyen üç insana ateş açılmış ve bunlardan biri yaşamını yitirenken diğer ikisi de yaralanmıştı. Birkaç ay önce meydana gelen bu taze olay bile örgüt içi sorunlarda da bunca acı

deneyimlere rağmen, eski sakat ve çürümüş düşüncelerin kolay kolay bırakılmadığı sonucunu bizlere gösteriyor. Örgütlü mücadele, gönüllü bir mücadele olduğuna göre, örgütten ayrılma özgürlüğü de olmalıdır anlayışı; politik yapıların örgütsel işleyiş kurallarında hayata geçirilmeli ve bu ilke egemen düşünce haline getirilmelidir.

Yukarıda kısa ve anahatlarıyla Kürdistanlı yurtsever güçler arasında meydana gelen iç çatışmaların bir kronolojisini sergilemeye çalıştık. Bunlardan da anlaşılacağı gibi yurtsever güçler arasındaki çatışmalar ve örgüt içi sorunların tarihçesi 30 yıl öncelerine dayanıyor. Bu süre içinde ülkemizin değişik parçalarında ve değişik dönemlerde meydana gelen örgüt içi sorunlarla örgütler arasındaki sorunlarda binlerce insanın hazin bir biçimde katledildikleri acı bir gerçekliktir. Hakkari-Şemdinli olaylarında Ali Askeri'nin de öldürüldüğü KDP-YNK çatışması ile TKDP içindeki iç sorunda Sait Elçi ve Dr. Şivan'ın öldürülmeleri olaylarını hatırlayacak olursak; kardeş kavgasında belki de sömürgeci düşmanların öldürme imkanlarının olamayacağı onlarca değerli komutanın ve öncü kadronun ve yüzlerce değerli militanın yaşamını yitirdiği de yine bilinen acı gerçekliklerdir. Ve sonuç itibarıyla meydana gelen bu olayların ağır ve çok pahalı olan faturası, özel olarak olaylara muhatap olan tek tek örgütlere ve genel olarak da mazlum halkımıza ödetilmiştir. Ulusumuza ödetilen bu fatura, aynı zamanda sömürgeci bölge devletlerinin "böl-ezdir-yönet" politikalarının yaşambulmasına ve kendi egemenliklerini daha fazlasıyla devam ettirmelerine de çok yaradığı tartışma götürmez gerçekliklerdir. Zaten bu çatışmaların meydana gelmesine kaynaklık eden nedenlerden birisi de ülkemizin sömürgeci dört bölge devleti arasında paylaşılarak sömürgeleştirilmesi sonucu halkımızın kölelik zincirlerine vurulmasıdır. Diğer bir deyişle ifade etmek gerekirse, Kürdistan ülkesinin ve Kürt ulusunun içinde bulunduğu siyasal, ekonomik, toplumsal, kültürel ve ruhi şekillenme gibi birçok nedenlerden kaynaklandığı öznel ve nesnel durumudur. Yukarıda bu sorunların bir kader olmadığını belirtmiştik. Ayrıca bu, salt ulusumuza özgü bir sorun da olmadığını belirtmek gerekir. Bir Filistin sorunu, bir Afganistan sorunu buna örnek olarak gösterilebilir. Fakat unutmamamız gereken çok önemli bir sorun vardır. Kürdistan sorunu ne bir Filistin sorunudur ve ne de bir Afganistan sorunu!.. Çok rahatlıkla denilebilir ki Kürdistan'ın siyasal, jeopolitik ve coğrafik konumu, dünyanın hiç bir ülkesine benzememektedir. Onun için sorun, ulusumuzun geleceği bakımından son derece önemlidir ve önemli olmanın da ötesinde hayatidir. Bu yüzden de sorunun değişik boyutlarıyla ve detaylarına inilerek irdelenmesi bir zorunluluktur. Bunları aşağıda değişik yönleriyle irdelemeye çalışacağız.

Sorunu Molla Mustafa Barzani'nin 1960-1975'ler dönemini kapsayan 15 yıllık mücadele ve silahlı savaşım sürecinden başlayarak irdelemekte yarar vardır. Bilindiği gibi M. M. Barzani Sovyetler Birliğinde kaldığı 12 yıllık mültecilik döneminden sonra 1958'de Irak'a döndü. Barzani'nin dönüşüyle birlikte Irak'ta iktidara elkoyan Abdülkerim Kasım yönetimiyle belirli ilişkiler kuruldu. Kasım yönetimi yeni olduğundan henüz tam yerine oturmamış ve yerini sağlamlaştırması için

Kürtlere ve Arap ilerici güçlerine ihtiyacı vardı ve bu politika sonucu Barzani'nin liderliğini yaptığı KDP-I ile de bu çerçevede ilişkiler kurulmuştu. Barzani 1960 başlarında parti programını A. Kasım yönetimine sundu. "Irak Kürdistanı'na otonomi" maddesini içeren KDP programının 3. maddesi gerekçe gösterilerek hükümetçe iptal edildi. Halbuki geçici anayasada Arap-Kürt halklarının eşitliğinden sözeden ibareler vardı. Bu, Irak yönetiminin Kürtlerin sorununu barışçıl ve demokratik yollardan çözmeye yanaşmadığını ve anayasada yer alan belirlemelerin de birer formaliteden ibaret olduğunu gösteriyordu. Bunu izleyen süreçte Kürtlerle Irak yönetimi arasındaki sorunlar gittikçe sertleşmeye ve silahlı mücadeleye dönüşmeye neden oldu. Başlangıçta Barzani'nin 300-500 civarında var olan peşmerge gücüyle Irak ordu birliklerine karşı koyulmaya ve küçük partizan grupları halinde mücadeleyi yürütülmeye çalışıldı ve 1962'lerle birlikte kurtarılmış alanlar oluşturularak buralarda fiili Kürt yönetimi oluşturuldu. Böylece 1961'den başlayarak belirli ateşkeslerle sürdürülen silahlı mücadele sonucu Kürdistan'ın çoğu alanları kurtarıldı ve sömürgeci Irak yönetimi 11 Mart otonomi anlaşmasını 1970'te kabul etmek zorunda kaldı. Toplam dört yılda hayata geçirilmeyi öngören otonomi maddeleri Irak yönetimine kuşa çevrildi ve tamamen geçersiz hale getirildi. Bunun üzerine 1974'te savaş yeniden başladı. Yeni savaş süreci de Irak'la İran arasında 6 Mart 1975'te yapılan Cezayir anlaşmasına kadar devam etti. Bu anlaşmayla birlikte İran, KDP-I'a verdiği yardımı durdurmaya başladı ve bu durum yüzünden Barzani, beklenmedik şoke bir kararla silahlı mücadeleyi durdurdu ve yanındaki silahlı güçlerle İran'a sığındı. KDP yönetimini ve özellikle Barzani'yi böyle bir ani karar almaya götüren temel neden ise belliydi; 1972'den beri İran ve ABD ile kurulan ve sürdürülen bağımlılık ilişkilerinin bunda önemli roller oynadığı ortadadır. Zaten bu durumu, Barzani'nin ABD Başkanı Jimmy Carter'e yolladığı 9 Şubat 1977 tarihli mektupta da açık ve net bir biçimde görmek mümkündür. Bu mektuptan daha sonra sözedeceğiz.

Bilindiği gibi M. M. Barzani'nin liderliğini yaptığı KDP-I parti programı, birçok ilerici, burjuva demokrat maddeler içermektedir. Buna örnek olarak programın 2. maddesi gösterilebilir. Programın 2. Maddesinde;

"Partimiz işçilerin, köylülerin, ücretlilerin, zanaatkarların ve devrimci aydınların çıkarlarını temsil eden demokratik, devrimci bir öncü partidir." belirlemesi yer almaktadır. Buna benzer ilerici maddeler içeren örnekleri çoğaltmak mümkündür. Fakat burada sadece toprak reformuyla ilgili 16. maddeyi göstermekle yetineceğiz. Partinin 1 Temmuz 1970'te yapılan 8. kongresinde kabul edilen yeni programda (ki eski programda da toprak reformuyla ilgili maddeler mevcuttu) toprak reformuyla ilgili şu belirlemeleri görüyoruz:

"Madde 16: 1970 tarihli 37 nolu toprak reformu yasasını, tüm Kürdistan köylülerine toprak sağlamak ve feodal ilişkileri köklü olarak ortadan kaldırmak üzere destekleriz. Partimiz, köylülerin yaşamlarını düzeltmek ve kazançlarını arttırmak için aşağıda sıralanan esasların gerçekleştirilmesi için mücadele eder...."

Parti programından aldığımız bu pasajların yaşama geçirilemediği bir gerçekliktir. Yukarıda partinin kurtarılmış alanlar yaratarak fiili bir yönetim

oluşturduğundan söz etmiştik. Gerek dört yıllık otonomi sürecinde ve gerekse ondan önceki yıllarda partinin bölgedenetime sağladığı dönemler göz önünde bulundurulursa; bu dönemlerde önemli dönüşümler yapılarak aşiretçiliğin ve feodalizmin önemli oranlarda tasfiye edilmesi mümkündür. Ne var ki parti programında öngörülen reformlar yapılmadı. Bunun da nedenleri var kuşkusuz. Her şeyden önce parti yönetiminin ağırlığını oluşturan aşiretçi ve feodal yapı, programda yer alan birçok maddenin hayata geçirilmesini engellediği ortadadır. Halbuki bu dönemlerde merkezi Irak yönetimi ile birlikte tavır alan ve Kürt literatöründe caş (hain) olarak adlandırılan bir çok aşiret reisi ile feodallerin durumu ortadaydı. Bu dönemlerde sömürgecilerle birlikte tavır alanlardan sadece birkaç kişinin toprakları kısmen köylüye dağıtıldı ve kısmen de devrim adına millileştirildi. Savaş halinde olan bir partinin bir çok zorluklarla karşı karşıya olduğu ve bu yüzden de hayata geçirmeyi hedeflediği birçok sorunu kısa sürelerde kolay kolay gerçekleştiremeyeceği ortadadır. Ancak bütün zorluklara ve olumsuz koşullara rağmen kurtarılmış alanlarda devrimci-demokrat ulusal kurtuluşçu bir partinin bizzat pratik yaşam içinde birçok hedefini hayata geçirdiği ve bu bazda da toplumda önemli değişiklikleri sağlayabildikleri de ulusal kurtuluş mücadeleleri tarihlerinde yazılıdır. Güneyde ise sözünü ettiğimiz program maddelerinin hayata geçirilmemesinde temel belirleyici olan faktörün, parti önderliğinden kaynaklandığı ortadadır. Bunda, daha sonra sözünü edeceğimiz Molla Mustafa'nın karizmatik kişiliğinin de önemli ve olumsuz roller oynadığı kuşkusuzdur. Hem Barzani'nin ve hem de parti önderliğinde aşiretçi-feodal anlayışın hakim olunması ve tamamen sağ ve tutucu bir düşüncenin egemen olmasında daha önce sözünü ettiğimiz Talabani ve arkadaşlarının sergiledikleri yanlış ve hatalı tutumlar, bu nesnel gerçekliğe tuz-biber ekmiştir. Sonuç itibarıyla de aşiretçiliğin ve feodalizmin tasfiyesi ve toplumun demokratikleştirilerek ulusal birliğin sağlanması şurada dursun; tersine bu çağdışı ve gerici yapılar tamamen güçlendirilerek ayakta kalmalarına ve bunun sonucu olarak da ulusal birliğin oluşturulması önünde önemli engeller sergilenmiştir. İşte günümüz koşullarında Güney Kürdistan'da boyveren kardeş kavgasının izlerini böyle bir dönemden alarak değerlendirmenin nedenleri bundandır. İlk bakışta KDP-YNK arasındaki iç çatışmaların, M. M. Barzani dönemiyle ne ilişkileri olabilir sorusu haklı olarak sorulabilir. Halbuki sorunlar bir bütünlük içinde değerlendirildiğinde, son çatışmaların ta 64'lerden başlayarak ve kötü ve talihsiz bir mirastan gıdasını alarak geldiğini ve toplumda tamamen bir kangrene dönüştüğünü göstermektedir. Zaten parti programından pasajlar aktarmamızın nedenlerinden biri de bu durumdur. Bunu biraz daha açma gereğini duyuyoruz. Çünkü örgütler arası çatışmalarda önemli olan ve temel düşünceler haline gelen bir zihniyeti yakalamak gerekiyor. Bu düşünce açıkça ortaya konulmadan, ondan dersler çıkarmak mümkün olmuyor.

Güney Kürdistan gibi toplumsal yapının geri düzeyde olduğu bir toplumda ulusal kurtuluş hareketinin temel tabanını köylülüğün oluşturacağı kuşku götürmez bir gerçekliktir. Ülkemizin bu parçasında başta yoksul

köylülük olmak üzere bir bütün olarak köylülük, işçi kesimi ve dar gelirli emekçi kesimin ulusal kurtuluş saflarına kazanılması ve ulusal birliğin sağlanması; her şeyden önce toplumun bu kesimlerinin ulusal ve toplumsal özlem ve taleplerinin karşılanarak gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Kanlı tarihimizde ve özellikle de son ikiyüz yıllık ulusal kurtuluş hareketimizin pratiğinde de sık sık görüldüğü gibi gerici ve çağdışı olan aşiretçi ve feodal yapı, mücadelenin başarıya ulaşmasını çok önemli ölçülerde engellemiştir. Çünkü bir feodal veya aşiret reisi, ulusal soruna da daima kendi aşiretsel ve feodal çıkarları doğrultusunda bakmış ve böyle bir anlayış sonucu kontrolü altında tuttuğu geniş emekçi yığınları da bu ilkel ve gerici emeller doğrultusunda kullanmıştır. Bu anlayış sonucu sömürgeciliğin sivri uçları kendi çıkarlarına ve nüfuz alanlarına dokunmadıkça; bu kesimler denetlediği nüfuz potansiyeliyle birlikte yanibaşında gelişen ulusal hareketin karşısında yer alarak düşman güçlerle birleşebilmiştir. Ne yazık ki acı da olsa bunun en çok örnekleri ülkemizin mücadele tarihinde yaşanmıştır. Bu nesnel durum, ikiyüz yıllık Kürt ulusal hareketinin bir kısmına feodallerin önderlik ettiği gerçeğini değiştirmiyor. Tersine, ayrı tarihlerde meydana gelen ve feodallerin önderlik ettiği ulusal hareketler baş gösterirken; diğer bir çok feodal veya aşiret reisleri de düşman saflarında yer almış ve bu yüzden de sözü edilen ulusal hareketlerin çoğu lokal düzeyde kalarak yenilgiye uğramıştır. Toplumumuzun aşiretlere ve feodal beyliklere ayrılması ve bu yapının çok uzun süre kendini sürdürülebilmesi; aynı zamanda uluslaşma sürecimizi de hayli geciktirmiş ve sömürgeci bölge devletlerinin işine yaramıştır. Tüm bu nedenlerden ötürüdür ki ulusal kurtuluşun başarıya ulaşma şansının en önemli özelliklerinden biri de ulusal hareketin mücadele sürecinin ta başından itibaren feodal yapıya ve köleci döneme özgü olan aşiretçiliğe karşı kesin tavır alması ve buna karşı mücadele yürüterek bu çağdışı yapıları tasfiye etmesiyle mümkündür. Sorunu bu bazda irdelediğimizde Mustafa Barzani'nin önderliğini ettiği KDP programına bağlı kalarak partinin öngördüğü reformları gerçekleştirebilseydi; kuşku yok ki mücadelenin çehresi tamamen değişebilir ve belki de yenilgi üzerine yenilgi alınmayabilirdi. Ne yazık ki hayatın kendisi, yukarıda da değindiğimiz gibi parti programında yazılı olanların sadece kağıt üzerinde kaldığı ve dolayısıyla bir şeye yaramadığıdır. Parti önderliğinin kendi programına sahip çıkarak bunu hayata geçirmesi ve öngörülen reformları gerçekleştirmesi; aynı zamanda onun burjuva devrimci-demokrat bir parti olmasının da temel bir önkoşuluydu. Diğer bir deyişle ifade edersek, ulusal kurtuluş savaşımında toprak reformunu yapmak için illa da "sol"cu veya sosyalist olmak gerekmiyor ve öyle bir eylemin kendisi bile burjuva bir eylemdir. Yani bu, burjuva-demokrat bir partinin uymak zorunda olduğu belirleyici niteliklerdir. Parti önderliğinin bu politikası öylesine bağınaz bir noktaya gelindi ki bunun sonucu olarak Cigerxwin gibi devrimci bir şair, korkusundan Güney Kürdistan'a bir daha gidemez durumda kalmıştır.

Parti önderliğinde egemen olan aşiretçi ve feodal anlayış; aynı zamanda kendini mücadele anlayışında, siyasal stratejinin tespitinde, askeri sanatın uygulanmasında, bölgesel ve dünyadaki güçler dengesi hesaplan-

masında, kurulan ilişkilerin niteliği ve düzeyi hakkında vb. bir çok sorunda da kendini yansıtmaya kadar doğal bir şey olmasa gerektir. Ancak konumuzun çerçevesi gözönünde bulundurarak bu sorunların detaylarına girmeye olanağımızın olmadığı ortadadır. Fakat aşiretçi mantığın sergilenmesine uç örnek teşkil etmesi açısından M. Barzani'nin yukarıda sözünü ettiğimiz Carter'e yazdığı mektuptan söz etme gereksinimini duyuyoruz.

Barzani'nin Carter'e yazdığı mektubun içeriği ve bunun irdelenmesi, ayrı bir yazı konusu olabilecek nitelikte olduğunu hemen belirtmeliyim. Bu nedenle mektuptan sadece birkaç pasaj aktararak sorunu özet olarak irdelemek yeteneceğim. Sözünü ettiğim mektupta Barzani'nin şu ifadeleri oldukça dikkat çekici ve şaşırtıcıdır:

"... Biz Kürtler, ABD ve İran'ın şeref sözüne güvenerek düşmana karşı koyduk ve onunla savaştık. Bize mükafat olarak söz verilen otonomi nerede?" "... Onlar (yani Kürtler), onun için (yani otonomi için) savaştılar, onun için öldüler ve daima onun özlemini duydular. Onlar inançlarını ve yüreklerini ona bağladılar ve inandılar ki Amerika'nın verdiği söz, ister yazılı ister sözlü olsun demir bir zırh gibi sağlamdır..." "Sayın başkan, eğer Amerikanın politikasını verdiği söze tam olarak inanmasaydım, halkımı bugün içine düştüğü felaketten kurtarabilirdim. Bu, Baasın politikasını tam olarak desteklemek ve onunla güçleri birleştirmek yoluyla yapılabildi. Ama bu tutum Amerika'nın çıkarlarına ve ilkelere ters düşer, Irak'ın komşularına da zarar verirdi."

Barzani'den aktardığımız bu sözlerin her birinin hem Barzani'nin kendisi için, hem liderliğini yaptığı KDP-I için ve hem de uğruna 50 yıllık mücadele yürüttüğü halkımız için birer talihsizlik ve son derece hüznü verici sözler olduğu ortadadır. Mektuptan açıkça anlaşılacağı gibi Barzani, ABD ve İran'la bağımlılık ilişkilerine girmiş ve ne yazık ki bu ilişkileri de uluslararası veya devletlerarası/örgütlerarası ilişkiler çerçevesinden ziyade verilen sözler ve vaadler temeline dayanıyor ki dünyada buna benzer yanlış şeylerin olmadığı kuşku götürmez gerçekliklerdir. Yani mektuptan açıkça anlaşılacağı gibi resmi düzeyde ve fakat yazılı olarak verilmiş güvenceler mevcut değildir. Sözlü olarak verilmiş güvencelerin veya vaadedilmiş yardımların niteliği, Barzani için birer şeref sözü olarak algılanıyor ve bu, kendisi için yeterli ve bağlayıcı birer vesika kabul ediliyor. Bu talihsiz ve hüznü verici sözler, aynı zamanda Barzani'nin dünyaya bakışını, ufkunu, dost-düşman arasındaki ayrımı ne ölçülerde yapıp yapmadığını da sergiliyor. Bu yüzden de bir halkın ulusal kurtuluşu adına yola çıkan Barzani'nin böyle bir perspektifle sorunlara yaklaşımı, tam bir talihsizlik ve oldukça hüznü vericidir diyoruz. Çünkü bu yaklaşım, ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin niteliklerini ve hedeflerini, sömürgecilik ve emperyalizm olgusunu hiç anlamamaktır, kavramamaktır ve tüm sorunlara dar bir kabilesel ve aşiretsel gözlükle bakmaktır. Kuşkusuz Barzani'nin kullandığı bu sözler, yarım asırdan fazla kendini gerçekten de Kürt ulusal davasına adanmış ve önemli hizmetler de sunmuş bir insanın nasıl bir siyasal hamurla yoğrulup şekillendiğini de bizlere göstermektedir. Çünkü Barzani'ye şeref sözü veren devletlerden biri, dünyadaki ulusal kurtuluş hareketlerine karşı olan tavırlarıyla tanınan ve sadece Vietnam'da onbinlerce ton bomba yağdırarak dünyanın en barbar devleti

olduğunu kanıtlayan kapitalist-emperyalist sistemin başı olan ABD'dir. Diğeri ise Kürdistan'ın ikinci büyük parçasını sömürgeleştirmek suretiyle esaret zincirlerine vuran ve dönemin ABD'sinin Ortadoğu'daki jandar-malığını yapan İran'dır. Durum çok net bir biçimde ortada olmasına rağmen Barzani, bunların şeref sözüne güvenebilmektedir. Politika sanatında, devletlerarası ilişkilerde şeref sözü diye bir ilke veya prensibin olmadığını, olamayacağını; bu ilişkilerde asıl belirleyici olan prensiplerin karşılıklı çıkar ilişkileri olduğu ve bunların da ancak yazılı ve imzalı resmi belgelere döktüğü zaman bir değer ifade edebileceği ve bağlayıcılığı sağlayabileceği çok açıktır. Politika bir sanattır ve toplumu değiştirme ve yeniden biçimlendirme sanatı olarak da sanatların içinde en zor olanlarından biridir. Bu yüzden de politik sanatın özenle ve ince dokunması gerektiği besbellidir. Klasik anlamda, verilen sözü yerine getirmek veya şeref sözü vererek buna sadık kalmak; aileler arası, kabileler arası yada aşiretlerarası ilişkilerde ve o dönemlerdeki toplumsal yapıya uygun ve toplumun hukuk kurallarını, ananelerini belirli ölçülerde de olsa yansıtabilen ve başvurulabilen yöntemler olup bazı sorunların çözümünde yardımcı olacağı ve bunun bu anlamda da yazılı belge niteliği taşıyabileceği gerçeği, yüzyıllar ve hatta binyıllar önceki tarihin derinliklerinde kalan ve günümüzde ise bunun izlerine rastlanması hiç mümkün olmayan gerçekliklerdir. Ne yazık ki Barzani, 1930'lardan beri ulusal hareketin en ön saflarında yer alan lider konumundaki bir kişi olarak bütün yaşamını da halkın kurtuluş mücadelesine vermesine rağmen; politik sanatını tamamen bir aşiret penceresinden seyrederek algılamış ve bu tutum onu dünyanın iki azılı ve halkların düşmanı olan emperyalist sömürgeci ülkenin, yani ABD ve İran'ın şeref sözüne güvenmesine itebilmiştir.

İran ve ABD'nin yardımı kesmeleri sorununa da dik-katleri çeken Barzani, mektubunda; "bilerek aldatıldığı"nı, "ihanete uğratıldıkları"nı ve "tuzığa düşürüldüğü"nü belirterek ABD ve İran'dan bu politikaların değişmesi gerektiğini vurgulamaktan geri kalmıyor. Sözünü ettiğimiz mektup, bu talihsiz sözlerin dozajı da artırılarak şu cümlelerle son buluyor: "Yarım asırdan fazla bir zamandır ki halkım bütün güvenini, umudunu bana bağladı. Şimdi ben bu umudu size devre-diyorum." Barzani'nin ve onun şahsında da Kürt halkının haklı mücadelesine tamamen gölge düşüren bu sözler karşısında şoke olmamak elde değildir.

Yukarıda özet olarak sunmaya çalıştığımız örgüt içi ve örgütler arası çatışmaların nitelikleri ve tarihçesi ile Barzani'nin sergilediği ve geliştirdiği bağımlılık ilişkileri sonucu Güney Kürdistan'daki mücadele 75'te aldığı siyasi bir yenilgiyle birlikte eski bir sayfa kapanıp ardından yeni bir sayfanın açılmasını beraberinde getirdi. Yenilgi dönemini izleyen süreçte tekrar toparlanan KDP-I ve YNK, geçmişten aldıkları bu olumsuz ve uğursuz miras üzerinde 76-77'lerden itibaren tekrar silahlı mücadeleyi başlattılar. İşte günümüzde meydana gelen kardeş kavgasının dayandığı maddi temeller, yukarıda sergilemeye çalıştığımız bu tarihsel süreçten kaynaklanarak günümüze kadar devam edegelmektedir ve bu bağlamda da Barzani'nin 1961-75 dönemlerinde önderlik ettiği ulusal hareket ile günümüzdeki gelişmeler

ve mücadele arasındaki diyalektik bütünlüğü yakalamak bu bakımdan önemli ve dikkat çekicidir. Bunu da ana-hatlarıyla aşağıda özetlemeye çalışacağız.

Bağımsız- Kişilikli Ulusal Bir Politika, Başarıya Ulaşmanın Önkoşuludur

1975 yenilgisinden sonra Celal Talabani liderliğindeki Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) ve İdris ile Mesut Barzani kardeşlerin liderliğindeki Kürdistan Demokrat Partisi-İrak (KDP-I) ile diğer yurtsever güçlerin Güney Kürdistan'da yürüttükleri silahlı mücadele süreci de 1989-90 başlarına kadar devam etti ve tekrar ağır bir yenilgi yaşandı. Şunu özellikle belirtmek gerekir ki hem 75 Barzani yenilgisi, hem de 90'lardaki Barzani-Talabani yenilgileri arasında çok önemli benzerlikler vardır ve ikisi de siyasi yenilgidir, askeri yenilgi değil. Bu süreçte çağımızın yeni Hiroşiması olan Halepçe olayının yaşandığı bilinmektedir. Sömürgeci Irak devletinin Halepçe'de kullandığı kimyasal silahlar sonucu onbinlerce sivil ve savunmasız insanın ölümüne ve yaralanarak sakat kalmasına ve onbinlercesinin ise toplu halde ülkemizin Kuzey ve Doğu bölgelerine göçetmesine neden olduğu da ilerici kamuoyunun yakından izlediği bir gerçekliktir. Fakat konumuzu ve yeni yaşanan kardeş kavgasını da yakından ilgilendiren madalyonun diğer yüzündeki siyasal gerçekliğe bakmamız ve bundan önemli sonuçlar çıkarmamız gerekmektedir. Sözünü ettiğimiz madalyonun diğer yüzündeki gerçeklik ise; son 13-14 yıllık mücadele pratiğinde sergilenen siyasal ve askeri tablonun bizlere öğrettiği en önemli ve eğitici bir sonucun, Talabani ve Barzani kardeşlerin merhum Molla Mustafa Barzani'nin izinden aynen yürüdükleri ve ondan devraldıkları mirastan öğretici dersler çıkaramadıkları ve dolayısıyla kendilerini geliştiremedikleridir. Bunun en açık ve tartışılabilir yer vermeyecek netlikte olan örneği ise, yürütülen silahlı mücadelenin niteliği ve hangi düzeylerde sürdürüldüğüdür. Bu yazının çerçevesinde detaylarına girmeye olanağımızın olmadığı bu sorun gözönünde bulundurulduğunda; Mustafa Barzani döneminde yürütülen eski, klasik ve ata yadigarı savaş yöntemlerinin aynen devam ettirildiği görülmektedir. Halbuki düşmanlarımızın, çağımızın en modern teknik silahlarına, araç-gerecine ve toptan yok edici kimyasal silahlarına sahip oldukları gerçeği gözönünde bulundurulduğunda; düşmanın bu donanımına karşı eskimiş çağdışı klasik gerilla yöntemleriyle mücadeleyi başarıya götürmenin mümkün olmadığı kendiliğinden ortaya çıkıyor. Zaten yaşanan süreçte bu savımızı tartışılabilir yer vermeyecek ölçülerde doğruluyor. Halepçe olayından önce ve sonraları Güney Kürdistan'ın değişik bölgelerinde defalarca kimyasal gazların da içinde bulunduğu birçok ağır kara ve hava silahlarının kullanılması sonucu birçok yerleşim alanlarının yakılıp yıkıldığı ve 90'lar dönemine gelindiği zaman da toplam 5000 civarında Kürdistan köyünün tamamen haritadan silindiği bilinmektedir. Talabani ve Barzanilerin, eski dönemin köklü bir muhasebesini yapmadıkları ve bu yüzden de yeni döneme denk düşecek mücadele perspektiflerini geliştiremedikleri

durumu, yukarıda verdiğimiz örneklerden de açıkça anlaşılmaktadır. Bu da, her şeyden önce onların sınıfsal konumlarından ve önderlik ettikleri hareketlerin niteliğinden kaynaklandığı besbellidir. Bunlardaki çarpık ve aşiretçi kişilik yapısı çok daha net ve bir bu kadar da maalesef trajik-komik bir durum arzeden "Kürdistan Cephesi"nin şimdiye kadar başsız-daha doğrusu ikibaşlı- kalmasıdır. Bilindiği gibi 88'den beri kurulan "Irak Kürdistan'ı Cephesi" şimdiye kadar lidersiz olarak kendini kotarmaya ve yaşamını sürdürmeye çalışmıştır. Bu, genel olarak Kürt ulusu için ve özel olarak da Güney Kürdistan için çok acı bir örnek olmanın da ötesinde talihsizlik değil midir? Bu durumu acaba sayın Celal Talabani ve sayın Mesut Barzani, hem Kürt halkına ve hem de dünya kamuoyuna karşı nasıl izah edecekler? Aşiretçiliğin önemli özelliklerinden birisinin de birbirlerinin varlığına ve egemenliğine tahammül edememeleri olduğunu elbetteki Barzani de Talabani de bilmektedirler. Ama bu trajik-komik soruna çözüm bulmaları, özellikle ikisinin elinde olmasına rağmen 92'de Güney Kürdistan'da yapılan milletvekili seçimlerine kadar çözümlenemedi ve bir bakıma bugünkü iç çatışmalara neden olan faktörlerden biri de sürdürülen bu anlayışın egemen kılınmasından kaynaklanmaktadır.

Klasik burjuva milliyetçi, feodal, aşiretçi ve küçük burjuva önderliklerin, sözünü ettiğimiz böyle bir köklü muhasebe yapmaktan kaçındıkları ise sadece bizim toplumumuzda değil; dünyanın hemen her yerinde örneklerine rastlanılan gerçekliklerdir. Bu yüzden de üzücü olan bu durum, salt Talabani ve Barzanilere özgü bir sorun da değildir. Toplumsal ve siyasal gelişme açısından Kuzey Kürdistan parçası daha gelişkin olmasına rağmen; Güney'deki bu çarpık gelişmişlik sorunu bizim parçada da değişik düzeylerde olsa kendini göstermektedir. En uç örnek olması açısından PKK lideri Abdullah Öcalan ile PSK lideri Kemal Burkay'ın birbirlerini yıllarca ajan, hain, işbirlikçi vb. türden suçlamaları oldukça dikkat çekicidir. Oysa yaşamın kendisi, her iki örgüt liderinin de düşüncelerini yadsıdı ve sonunda onları da bir araya getirebildi. Çünkü izledikleri sağ ve "sol" tasfiyeciler, birbirine tahammül etmeme vb. anlayışları baştan beri yanlıştı. Ne yazık ki genel olarak Kürt yurtsever hareketinin önemli eksikliklerinden biri de budur. Bu durum, doğru toplumlarının hemen hemen tümünde kendini göstermektedir. Bu toplumların önemli özelliklerinden biri de açkabadayı olmaları ve kendi eksikliklerini, hatalarını, zaafalarını bir türlü görüp aşmak istememeleridir. Alın bir Türk toplumunu, Arap veya Fars toplumlarını bir bir irdeleyin; bunların bizden ileri olmadıkları ve bizdeki benzer çarpık gelişmelerin bunlarda da alabildiğine sergilediği tartışmasıdır. Ancak toplumumuzun derinliklerinden kaynaklanan çarpık gelişmemizi aşmamamız için hiç bir mazeret ileri sürülemez. Çünkü köle ulusumuzun ve parçalanarak işgal edilmiş ülkemizin siyasal örgütlerimize ve özellikle de onların önderliklerine yükümlendiği önemli görev ve sorumlulukların olduğu yakıcı birer gerçekliktir. Bu görev ve sorumluluklarımızı yerine getirebilmemiz için; her şeyden önce siyasal tarihimize iyice ve köktenci bir biçimde hesaplaşmamız gerektiği ortadadır. Genel olarak Kürt toplumunun ve özel olarak da siyasal yapılarımızın önemli eksikliklerinden

biri de siyasal tarih bilincinin iyice özümsemek belleklere yerleştirilememesidir. Halbuki bunu aşmamak için, hiç bir engel yoktur ve üstelik de hem eski tarihimizde, hem de son ikiyüz yıllık yeni tarihimizde önemli derslerle dolu olan sayısız örnekler mevcuttur. Bu konuda mesafe alamadığımız sürece, geçmişlerde yaşanan hata, eksiklik ve yanlışlıkların tekrar edilmesi ve her bir 10-15 veya 20 yılda bir yeni yenilgilerin yaşanması ve sözünü ettiğimiz kardeş kavgasının sürdürülmesi de kaçınılmaz olacaktır. Bu sorunları aşağıda biraz daha örnek vererek irdeleme ihtiyacını duyuyoruz.

Bilindiği gibi 1990'da patlak veren Körfez Savaşı akabinde Güney Kürdistan'da başını eski çarşarın (Saddam'la işbirliği yapanlar) çektiği büyük bir ayaklanma yaşandı ve bunun sonucunda merkezi Irak yönetimine bağlı silahlı birlikler Güney Kürdistan'ın birçok bölgesini terk etmek zorunda kaldılar. Bu gelişmeler sonucu Güney'in üçte ikisi kadar olan alanları kurtararak başta KDP ve YNK olmak üzere yurtsever güçlerin denetimine girdi. Bunu izleyen kısa bir dönemde tekrar toparlanan Irak orduları Kürdistan'a hava ve kara saldırılarına geçti. Kürtlerin elinde bulunan Irak ordusuna ait elkonulan birçok modern silah olmasına rağmen bunları kullanamamaları sonucu kendilerini koruyamadılar ve büyük bir kitlesel göç olayı yaşandı. Sayıları milyonu aşan Kürtlerin bu trajik göçü karşısında dünya kamuoyu hareketlendi ve oluşan bu kamuoyu karşısında bölgede bulunan Çekiç Güç, olaya müdahale ederek Kürtlerin eski yerlerine dönmeleri sağlandı. Bunu izleyen süreçte de Güney Kürdistan'ın kurtarılması üçte ikisinde ilk kez özgür ve demokratik seçimler yapıldı. Seçimlerde 50'si KDP'den ve 50'si de YNK'dan olmak üzere 100 kişilik milletvekili seçildi ve Asurilere de 5 kişilik kontenjan tanındı. Yeni oluşan Kürt Meclisi, yaptığı ilk toplantısında Meclis Başkanını seçti ve akabinde sunulan hükümet listesini onaylayarak Federe Kürt Hükümeti kurulmuş oldu.

Yapılan genel seçimlerde bir de aralarında Mesut Barzani ve Celal Talabani'nin de bulunduğu birkaç aday da başkanlık için seçimlere girmişti. Elde edilen sonuçlara göre başkanlık seçiminde de Talabani ve Barzani arasında fazla bir oy farklılığı yoktu ve Barzani biraz daha fazla oy almıştı. O dönem ikisi tarafından yapılan açıklamaya göre ileride başkanlık seçimleri tekrar yapılacaktı; ancak tespit edilen süre geçmesine rağmen şimdiye kadar bu seçimler yapılmış değildir. Ayrıca KDP ve YNK, cephe ile Hükümet ve meclisin ortak tutumları sonucu bazı kararlar alındı ve alınan kararlar doğrultusunda; ulusal bir ordunun kurularak peşmerge güçlerinin silahlılandırılması, polisteşkilatının kurulması, adli makamların yaratılması vb. gibi değişik ulusal kurumların yaratılarak birçok önemli adımların atılması gerekiyordu. Bu konularda belirli birtakım önadamlar ve çabalar olmasına rağmen yeterli mesafe alınamadı ve dolayısıyla hedeflenen kararlar doğrultusunda belirli bir başarı sağlanamadı. Bu siyasal tablo sonucu gümrük kapılarından adli makamlara, polis teşkilatından güvenlik güçlerine vb. vb. yaşamın tüm alanlarında deyim uygun düşerse fifti-fifti bir paylaşım gidildi ki bu da varolan ağır sorunların altından kalkılması güç olan yükün daha da ağırlaşmasına ve en önemlisi de istenilen otoritenin sağlanamamasına neden oldu. Kaldı ki iki büyük güç arasında belirli bir güçler dengesinin olması ve bunlar dışında dengeyi sağlayabilecek ve

gerçek anlamda işçi, köylü ve tüm emekçileri temsil edebilecek üçüncü bir güç dengesinin olmaması; varolan sorunları ortaklaşa göğüsleyerek ciddi bir otorite yaratmasına engel değildi, olmamalıydı. Toplum düzeninde hiyerarşik yapının oluşturulması ve ulusal kurumlar yaratma temelinde başkanlık koltuğunun da doldurulması sorunu, yapılacak bir demokratik seçimle giderilebilirdi; ne varki bunlar yapılamadı. Ülkemizin bu parçasında hükümet olma konusunda geçmişte yaşanmış deneyimlerin olmaması elbette ki bir dezavantajdı ve bu anlaşılır bir şeydir. Ayrıca çifte ambargo altında yaşayan ve ülkesi tamamen viraneye çevrilen bölge halkının başta ekonomik olmak üzere ciddi sorunları vardı ve kuşkusuz bu sorunların çözümlenmesi kısa sürede de mümkün değildi. Tüm bunlara ek olarak bölge, sömürgeci bölge devletlerinin ablukası altındaydı ve durumdan son derece rahatsız olan bölge devletleri de boş durmuyorlardı. Bölge, adeta bu devletlerin istihbarat teşkilatlarının cirit attığı bir alan haline gelmişti. Ki bu saydıklarımız halen mevcuttur ve bütün bu olumsuz koşullar Federe Kürt Hükümeti üzerinde önemli bir tehdit unsuru oluşturduğu ve bu tehditin de halen sürdüğü bilinen gerçekliklerdir. Bütün bu zor koşullar ve bölgenin jeopolitik durumu, burdaki siyasal güçlerin ve hükümetin Türkiye, İran ve Suriye gibi bölge devletleriyle sürdürdükleri ilişkileri de bu çerçevede normal ve hatta zorunlu görmek gerekiyor. Tüm bunlara bir de toplumsal yaramızın yüzkarası olan eski caşların durumunu da eklediğimizde; sorunun ciddiyeti, ağırlığı ve hassasiyeti daha bir açıklığa kavuşuyor. Üstüne üstlük yapılan seçimlerle birlikte oluşturulan hükümet, bir geçiş dönemini yaşayıp henüz uluslararası resmi platformlarda tanınmış ve meşruiyeti onaylanmış değildir.

Güney'de atılan bu tarihi adımların, halkımızın geleceği açısından önemli bir tarihsel dönüm noktasını teşkil ettiğini ve bu yüzden de buna ta başından itibaren önemli değer biçtiğimizi ve gelişmeleri desteklediğimizi belirtmek isteriz. Kaygan bir zemin üzerinde ve etrafı sömürgeci düşman güçlerle çevrili olan Kürt hükümetinin, sözünü ettiğimiz ciddi sorunlar ve güçlüklerle karşı karşıya bulunması; bu yükün en önemli ağırlığını taşıyan KDP ve YNK'nın diğer yurtsever güçlerden daha fazla titizlik göstermelerini gerekli ve zorunlu kılıyordu. Hükümetin oluşturulmasıyla birlikte atılan adımların ardından aradan geçen sürede de bölgede bir çok siyasi cinayetin işlenmesi, Bayan Mitterand'a da suikast düzenlenmesi gibi olaylar; toplumun da bağından kaynaklanan birçok sorunun patlamaya gebe olduğunu gösteriyordu. Derken korkulan olaylar patlak verdi ve iç çatışmalar yaşandı. Bu çatışmaların toplumda nasıl derin yaralar açtığını ve bunun tamarınının ise uzun bir süreci kapsayacağı kuşkusuzdur. Her şeyden önce bu çatışmalar; dünya kamuoyuna karşı, "Kürtler kendi kendilerini yönetemez" mesajını verdi ve Kürtler lehine varolan uluslararası kamuoyu üzerinde önemli bir gölge düşürdü.

Görünürde yeni iç çatışmalara neden olan bir arazi sorunu olsa da bu, sadece bardağı taşıran son damla olmuştur. Bu olay bile, başta KDP olmak üzere YNK ve tüm yurtsever güçlerin bir taraftan ulusal kurumları en seri bir biçimde yaratmak ve bunları hayata geçirerek tüm etkileri ve otoriteyi hükümetle meclise devrederek

hayata geçirmek görev ve sorumluluklarıyla karşı karşıyadırlar. Diğer taraftan da eski caşlarla da birlikte yaşamak zorunda olan toplumun demokratikleştirilmesi ve ulusal birliğin önünde önemli engeller oluşturan çağdışı kalıntılar olan aşiretçi ve feodal yapıyı tasfiye etmekle de karşı karşıyadırlar. Bu çatışmalarda Türk hükümetinin resmen KDP'den yana tavır takınması; Talabani ve Barzani'nin Türk subayları düzeyinde Silopi'de biraraya getirilmeye mahkûm edilmeleri ve "iki Kürt liderini barıştırdık" havasını vermeleri ile İran'ın da bazı bölgelerde islami güçlerle birlikte çatışmalara girmesi; ne yazık ki bu çatışmalarda özellikle Türkiye, İran ve hatta Irak'ın (bir kısım caşların halen Saddam yönetimiyle ilişkilerinin devam etmesi söylemleri hatırlanmalıdır) parmağının olduğu kuşkularını güçlendiriyor. Bu yeni olay, maalesef Barzani ve Talabani'nin geçmiş acılı deneyimlerden yeterince dersler çıkarmadığını ve geçmişten devraldıkları olumsuz mirası bir türlü aşamadıklarını bir kez daha ortaya çıkarıyor. Daha da olumsuz, bu gelişmeler; bu olayların altında bölge devletleriyle geliştirilme olasılığı olan bağımlılık ilişkilerinin kuşkularını arttırıyor. Elbetteki şimdiden kesin yargularda bulunmak erkendir. Ancak zaman, bu tahminlerimizin boşa çıkarılması halinde sevineceğimizi şimdiden belirtmek isterim. Bu yazının amacı, birilerini mahkûm ederek birilerini de temize çıkarmak olmadığı, yazının bütününden de rahatlıkla anlaşılıyor. Sömürgeci bölge devletlerinin hedefledikleri ise çok açıktır. Onlar için bir tehlike ve tehdit unsuru olmaya başlayan Federe Kürt Hükümetini başarısızlığa uğratarak Kürtleri tekrar Saddam'ın kucağına atmak ve mevcut Kürt dinamiklerini tamamen tasfiye etmektir. Bunun için de önce bazı güçleri tasfiye ederek-çünkü hepsini birden tasfiye etme durumu söz konusu değildir, bu olanak dışıdır-geriye kalan güçleri de kendi denetimlerine sokmak suretiyle etkisiz hale getirmek ve sonraki süreçte de adım adım onların da işini bitirmektir. Sömürgeci bölge devletlerinin bu yönelimleri, sadece Güney Kürdistan'la da sınırlı değildir. Öncelikle, yüzbinlerce, milyonlarca şehidin kanları üzerinde kazanılan bu mevziyi yıkmak ve ardından da aşama aşama Kuzey ve Doğu Kürdistan parçalarında yürütülen kurtuluş mücadelelerini bir bütün olarak tasfiye etmektir. Çünkü sömürgeci bölge devletlerinin ortak sorunu Kürt sorunudur ve mevcut durumdaki Kürt potansiyeli özellikle Güney, Kuzey ve Doğu parçalarındaki sömürgeci devletleri ciddi bir biçimde düşündürüyor ve onlara korkulu rüyalar yaşıyor. Hem Kürtler açısından, hem de sömürgeci bölge devletleri açısından bu, anlaşılır bir durumdur. Ne yazık ki durumun hassasiyeti karşısında bir bütün olarak Kürt yurtsever hareketi yeterince titizlik gösteremiyor. Halbuki Kürtler açısından kardeş kavgasına meydan vermemeyi bir tarafa bırakalım; her dönemden daha fazla böyle bir nazik dönemde hem tek tek parçalar arasında ve hem de bir bütün olarak parçalardaki tüm yurtsever-ulusal demokratik güçlerin birbirlerine ihtiyacı vardır. İç çatışmalar karşısında da eskiden beri siyasi yapılarımız arasında kötü bir gelenek yerleştirilmiştir. Çatışan taraflardan biriyle sürdürülen dostluk ilişkileri, bu tür olaylar karşısında objektif ve doğru konum almayı ve tarafgir davranmamayı engelliyor. Bu yanlış tutum da çatışmaya müsait yapıları cesaretlendiriyor. Örneğin; bu son olay karşısında Kuzey Kürdistan'lı oniki yurtsever gücün oluşturdukları cephe

platformu tek ses halinde bu çatışmalara karşı kesin bir tavır belirleyebilirlerdi. En doğru tavır ise çatışmaların yanlışlığı iki tarafa da iletilerek bunlara karşı çatışmalara son verip sorunları demokratik bir biçimde çözümlenene kadar bunları tecrit etme politikası hayata geçirilebilirdi. Böyle bir politika yaşama geçirilseydi, kuşkusuz ki yaratılan tahribatlar bu kadar büyütülmeyebilirdi. Ne yazık ki bu yapılamadı. Sorunu böyle bir ulusal bazda ele aldığımızda 30 yıldan beri sürdürülegelen örgüt içi ve örgütler arası çatışmalarda doğru tavır koyamayan tüm diğer yurtsever güçlerin de sorumluluğu ve hatta deyim uygun düşerse suçluluğu sözkonusudur. Ulusal bazda siyasallaşmamız ve siyasal tarihle hesaplaşmamızın bir zorunluluğu da bu durumdur.

Belirtmeye bile gerek yok ki Kürt ulusunun önündeki tarihsel devrim aşaması, ulusal demokratik devrimdir. Devrimin bu aşamasında vatanın bağımsızlığını ve ulusumuzun kurtuluşunu isteyen tüm yurtsever, devrimci demokratik güçlerin ortak paydada hareket etmesi bir zorunluluktur. Bu aşamada hiç bir siyasal güç, iktidar veya sınıf mücadelesi adına tasfiyeciliğe ve kardeş kavgasını yaratmaya hakkı yoktur. Yukarıda da belirttiğimiz gibi Kürtlerin şu andaki durumu dünyanın hiç bir yerindeki sorunlara benzememektedir. Her siyasal hareket bu durumu iyi kavramak ve buna uygun hareket etmek durumundadır. Bu son çatışmaların da bir yönüyle iktidar mücadelesi ve tasfiyeciliği hedeflediği ve bu bazda da sorun ele alınsa bile bunun yanlışlığı ve beraberinde getireceği büyük felaketleri önceden görmek için kahin olmamız gerekmiyor. Her şey olduğu gibi ortadadır. Devrimin bu aşamasındaki ulusal ve toplumsal sorunlar, demokratik yöntemlerle çözümlenmelidir ve

şiddete başvurma yöntemlerinden kesinlikle vazgeçilmelidir. Siyasal örgütler de birer iktidar aracıdır. Her bir örgütümüz demokratik seçimler usulüyle iktidara gelebilmeyi ve yine halkın onayıyla muhalefette kalmayı da özümseyebilmelidir. Toplumumuzun geleceği de bir bakıma böyle bir anlayışın sergilenmesi ve tüm örgütler arasında hakim düşünce haline getirilmesine bağlı olduğu da ortadadır. Ulusumuzun ve vatanımızın genel çıkarları her şeyin üzerindedir. Bugün varolan en güçlü bir siyasal güç bile yarın halkın onayıyla tarih sahnesinden bile uzaklaşabileceği gerçeği unutulmamalıdır.

Sonuç olarak çatışmaya taraf olan güçler, varılan ateşkesi süratle yaşama geçirmeli; yaratılan tahribatlar ve açılan yaralar en seri bir biçimde tamir edilmeli ve toplumda huzur ve güveni sağlamalıdır. Her şeyden önce de ulusal otoritenin sağlanması, ulusal kurumların yaratılması ve olası yeni provakasyonların önüne geçilmesi, yeni bir seçim şartlarının oluşturularak hayata geçirilmesi vb. gibi birçok önemli görevlerle karşı karşıyadırlar. Başta KDP ve YNK olmak üzere Güneydeki tüm yurtsever güçler, mevcut sorunların sağlıklı bir muhasebesini yaparak bunlardan öğretici dersler çıkarabilmelidirler. Politik dostluk temelinde ideolojik eleştiriler, demokratik bir zemin üzerinde yürütülmelidir. Diğer parçalardaki yurtsever ulusal güçler de eski yanlışlıklardan dersler çıkarabilmeli ve bu parçada elde edilen kazanımların korunması ve kendi ayakları üzerinde oturtulması için onlara eleştirel bir bazda yardımcı olmalıdırlar. Bu tarihsel görev ve sorumluluklarımızı yerine getirmek için görev başına diyoruz!..

17 Temmuz 94

Şermin BOZARSLAN**Jinên Kurdîstanê****û****çend pirsên civakî ku li swêdê derdikevîn holê**

Çiqas ev nivîs bi taybetî li ser hin pirsgrîkên jinên Kurdistanê li civata Swêdê îşaret dîke jî, tê de tiştên ku gelek jinên Kurd li welat û li Ewropayê jî jîyane yan jî dijîn hene. Her weha rewşa jinan di welatên Ewropayê yên din de jî ne ewqas jî şertên Swêdê cudatir e. Ji ber ku em karibin rewşa jinan li civata Swêdê baştirîn fêhm bikin, pêwîst e ku em bi kurtaşî li ser rewşa jinên Kurd li welat bisekinin.

Jinên Kurdistanê li welat

Wek têt zanîn li ser rewşa jinan heta nûha li Kurdistanê bi giştî îstatistik û lêkolîn nehatîye kirin. Hin îstatistikên ku hene, ji aliyê dezgehên Kolonyalist ve bi xwe li ser tevayîya jinan hatîye kirin. Lê dîsa em dikarin hem ji wan îstatistikan, hem jî ji hin roman, lêkolîn, kovarên kurdan û yên xerîban; ji tecrubên xwe bi xwe jî hin netîceyan li ser vê pirsêderxînin.

Li welat gelek jin, fersenda xwendinê û karkirinê ne dîtibûn. Bi wesîta xwendin û karkirinê, hinik jinên Kurdistanê dikarin heta derecekî di jîyana civakî de beşdar bibin, lê ew jî tûne be, ji wan re tenê mal dimîne.

Piranîya jinên Kurdistanê li bajarên wextên xwe, li malan bi kar û barên tradîsyonel derbas dikin û ji aliyê aborî ve girêdayê mêrên xwe ne, bavên xwe ne... Rolên jin û mêran pîrr zelal hatîye kifşkirinê. Li gundan jî piranîya jinan li derve kar dikin; lê karên wan, ji ber ku bê maaş e, xuya nabe. Di gelek malan de struktur û hiyerarşî hindik-zêde weha ye. Ewil xwezur, lawê mezin, xwesû, goruma mezin, zarokên din û di dawîyê de jî bûk têt. Yan jî bav, lawê mezin, dê û pişt re keç têt. Keç zû dîzewicin û heta zewacê li gor esasên ku çî ji bûkan têt xwestin mezin dibin; iteat, bêdengî, zêde kar û xizmet, pîvanên esasî ne.

Em dizanin ku gelek faktorên vê pirsê hene.

Faktorên civakî, olî, aborî, sîyasî û netewî çend ji wan faktoran e. Ne azadbûyîna Kurdistanê bixwe astengiyek pirr girîng e li pêşîya pêştaçûyîna jinan û her weha li pêşîya tevayîya civatê. Di her malê de, yan jî di her heremên Kurdistanê de rewş ne sedî sed weha ye. Her tim rewş û şertên îstisnâf hene, lê ewana kaîdan xira nakin. Nûha li Kurdistanê gelek tabu hatine şikandin. Gelek jin derketine çiya û şer dikin, an jî di komel, rojname û hwd de kar dikin. Ew bixwe pêştaçûyîneke pirr mezin e ji bo civata me. Êdî gelek jinên ciwan naxwazin rolên tradîsyonel qebûl bikin, ger fersend bibînin hewl didin xwe da ku wan rolan ji ser xwe bavêjin.

Li civata Swêdê

Li gor tecrubên me yê curbecur di jîyana Swêdê de û li gor tecrubên me yê komelayetî, em dikarin ji hin pirsan re îşaret bikin.

Yek ji wan pirsan; pîrsa hînbûna zimanê swêdî û xwendin û nivîsandinê ye. Gelek jin li Grundvux (Dibistan ji bo mezinan ku xwendina wan ne gelek e) di rojê de sê seet, bi salan dixwînin ku ziman û xwendin, nivîsandin fêrbibin. Çûndina dibistanê bixwe bûyereke pirr guhartî û nûh e. Kes di piştî emrê 30 salî, 45- 50 salî de dibistan xwendinê hesêp nekiribû û jibo vê bûyerê ne xwe hazir kiri bû, ne jî weha hatibû mezinkirinê. Li gor raporên Swêdî; jinên biyanî ku derin dibistanê gelek caran ji bo xwendinê ne xwediyê motivasyon in û pirr xwe nadin ser hînbûna ziman û meslekekî. Lê têt zanîn ku di rojê de, xwendina sê seet zimên jibo herkesekê jî kêm e û hîndeke bixwe ne efektîv e. Jinên biyanî ji jinên Swêdê pirrtirîn nexweş dikin. Ew jî dibe asteng li pêşîya xwendin û kar dîtinê. Di nav jinan de nexweşiyên wek êşa pişt, hûstî, mil, ling, mède, êşa serî pir têt dîtin. Ji ber nexweşiyê gelek jin bi mehan rapora nexweşiyê digrin, pişt re jî zû teqawid dibin. Ên ku ji ber nexweşiyê, di karên taybetî de kar dikin jî hene. Jinên Kurdistanê, wek jinên Swêdê bi rehetî ne jîyane. Jinên Kurdistanê li welat, xîzanî, teda dijîmîn dikşînin û di alîkî de jî, li mal û li civatê ji ber ku jin in rewşa wan zor e. Van tiştan û pir tiştên din li ser psikoloji û laşê wan tesîr dike. Li welat, xwendin û karkirina jinan ne tradîsyona giştî ye. Ji bo gelek jin, rolên xwe yê ku ji welat anîne, di demeke kurt de ji ser xwe avêtin gelek zehmet e. Ji ber ku li Swêdê jî herema malê bi giştî di hustuyê jinan de ye; kombînyona mal, kar, dibistan ji bo jinan pirr zor e û problemên din derdixe pêşîya wan.

Gelek jin li vir qursên meslekî xwendine û kar dikin. Bi dehan jin jî li vir dibistana bilind xwendine. Ji nêzî Kurdistanê li Swêdê bi giştî karên ma-

mostatî, hemşîretî, fabrika, postê, tercumanî, xizmeta pîran, tedawiya diranan, paqijî, lokanta, mitbaxê dikin. Gelek jinên kurd jî ne xwediyê karekî ne, ew jî problemek mezin e li pêşîya jinan û malbatên wan. Ên ku di welatên xwe de dibistana bilind xwendine jî, li vir ji ber ku diploma wan nayê qebûl kirin mecbur dimînin ku ji nû ve bixwînin û karekî din ku jê re ne ewqas xwendin hewce ye qebûl bikin. Dîsa jî di piyasa kar de, kêm ji wan dikarin kar bibînin.

Hevberdan û hin pirsên malbatîyê

Hatina Swêdê, aborîya serbixwe, xwendin û karkirina li derveyê malê; bûyerên taybetî ne ku tesîrên mezin di struktura malê de, di jîyana malbatî û civakî de kir û bi xwe re hin guhartinên ber bi çav anîn. Bi taybetî van jinan ku li welat kar nedikirin, li vir fersenda xwendin û karkirinê dîtin; xwediyê statuyek nûh bûn. Êdî ne tenê jinê malê ne. Ew jî kar dikin an jî bi awayekî debara malê re şîrik dibin. Vê rewşa nûh, hin pirsên malbatîyê jî bi xwe re anî. Ji ber ku her guhartin bibe nebe problemên nûh bi xwe re tîne pêşîya mirovan. Gelek caran van guhartinan hewqas zû çêdibin ku ew bi xwe zehmetî dikşînin da ku rewşa nûh di eslê xwe de qebûl bikin, xwe bixwe nas nakin. Derd û kulên bi salan, jîyana bihurî, daxwaz û hîsên ku bi salan di nav mirovan de bûye, ji ber bê imkanetîyê û ne rewşa musait xwe veşartine; fersend dîtin ku li civata Swêdê derkevin holê. Bingeha kirinê me yê îroyîn, jîyana me ya bihurî ye. Ên ku li welat mecbur man ku rola jinan li malê û li derve wek civat dixwaze qebûl bikin; li vir êdî hin ji wan vê mecburîyetê hîs nakin. Ên ku xwe bê şik xwedî û reîsê malê hesap dikirin, li vir ketin valahiyekî mezin û hwd. Zarok jî para xwe girtin; gelek cudabûna terbiyê malê û ya dibistanê, li gor rewşa malbat û mezinbûyîna wan li ba zarokan problemên curbecur çêkir. Ji bo wan hatina welatê nûh bi xwe problemeke mezin e. Hin zarok li Swêdê, ji ber ku dê û bavê wan hev û du berdane, pirrtir caran ji bavên xwe dur ketin an jî kêm caran bavên xwe dibînin. Hevberdan, tesîr li ser her endamê malbatê dike; lê, herî pirrtir tesîr li ser jin û zarokan dike. Ger ew berdan ne bi xwestina jinê çêbûye û ev jin jî ne bi her awayî xurt e, xwediyê xwendin, kar, heval û hwd. nîne ye, ji bo wê jîyan pirr dijwar dibe. Ji ber ku di civata kurdan de, berdan ne ji mêran re, ji jinan re şerm e û edetên patriarkal her tim jinan mahkum dikin. Li gor îstatîstîkên Swêdî, hevberdan di nav bîyanîyan de zêdetir têt dîtinê. Zewac jî, hevberdan jî du bûyerên normal in ku di navbeyna du kesên de ye. Her têkilî, divê li gor esasê dixwestin û biryara du kesên bibe. Ne ku bi zorê tiştên din û pîvanên din.

Berdewam dike

DÎROK DÛBARE DIBE

Di Kurdistana başur de şerê birakûjîyê rawestîya. Kî qezenç kir?, kîjan hêz bi ser ket?. Kesêk jî. Gelê Kurd zirar kir. Bi sedan kadir û pêşmerge hatin kuştin. Bi sedan zarok êtîman. Jin bûn jinebî. Aborîya xirab ji berê xirab-tir bû. Li pêşberê Cîhanê qîmet û rûmeta Kurda daket xwarê. Di nav herêma Soran û Bahdînan de toximên kîn û nefretê ji nûve heşîn bûn. Dijmînen Kurda, dewletên dagîrker keyfîkirin, çepikên xwe li hev xistin, gotin:

—«Binêrin!. Kurd hev û du dikujin. Kurd nikarin xwe bi xwe îdare bikin.»

Mesud Berzanî beyan da, got:

—«Em xwe nikarin îdare bikin, bila Yekîtiya Mîletan(FM) bîn me îdare bikin.»

Ji bo Kurdan dîrok her dem dubare dibe. Di dema Osmanîyan da jî Kurdan ji Padîşahê Osmanî Yavuz Selîm re gotin «Em xwe nikarin îdare bikin.»

Wek têt zanîn, Padîşahê Osmanî Yavuz Selîm ji mîr û beglerên Kurdan re got: «Ji nav xwe yek mîrê mîran(Beglerbegî) helbijêrin bila we îdare bike.»

Îdrîsê Bîtlîsî ji Yavuz Selîm re got:

—«Ew Kurd in. Di nav xwe de bi hev nakin. Dê herkes bêjê ez bibim Mîrê Mîran. Padîşahim tu bi xwe yekê tayîn bike bila hemû Kurd îtîdatê wî bikin.»

Kurd wehanel. Kêmanî û qelsîya wan ya herî mezin

jî ewe ku; mejîyê dewletbûnê di serê wan de roneniştîye. Bawerîya wan bi xwe, bi xwe, bi hêz û quweta xwe tûne ye. Çavê wan tim derve ye. Divê bîyanî wan îdare bikin. Ji hev re mêr in, ji dijmin re nemêr in. Xwe distêrin dijmin. Dagîrkerên dijmin, wan bera hev û du jî dide û wan lihev jî tûnê. Jê xwe yên ku mirov lihev bînê, her tim dikare mirov bera hev jî bide.

Mesud Berzanî û Celal Telebani di bin çavkanîya Tirkîyê de, di bin denetima MîTê de li Silopîyê hatin cem hev, li hev hatin, bi hevreye beyana aşîtiyê çêkirin, şer dane rawestandîne. Bila herdu serokê Kurdên Başûr li gundekî Kurdistanê bê hayî û denetima Tirkîyê bihatana cem hev û bi hevreye aşîti çêkirana. Ew gav dibûn aşîtiyek bi rûmet. Lê nûha di bin emrê Tirkîyê de aşîtiyek rûreşî çêkirin.

Mejîyê eşîrtî û feodalîyê mirov dixê ve halî. Erê navê rêxistinên wan partiyên siyasî ne, lê mejîyên wan eşîrtîye. PDK-Y partiyek eşîrtîyê ye. Hîs û ramanên ve partiyê pîvanên eşîrtî û feodalîtiyê derbas nekirîye. Xete û kêmanîyê YNKê jî pêre. Werhasil, di ve şerê birakûjîyê de xetayê herduwa jî heye.

Ji PDK-Y xiyale ku ew bi alîkarîya Tirkîyê û îranê YNKê jî holê rake. PKKê jî Kurdistana Başûr biqewirînê dê her tişt ji wê re bimîne. Lê nizanê ku dê dora wê jî bê.

Dîrok ji bo Kurdan bi her awayî dubare dibe. Plan û leyistikên weha di dema berê da jî, ji aliyê dijmin ve di nav

Kurdan de hatibû bi kar anîn. Di dema şerê Osmanî û Rus'an de, serbazêk leşkerên Rusan di bîranînen xwe de dibêjê:

—«Me gava êrişê eşîrêk Kurd dikirin, wan bi şûran qir dikirin, dikuştin, eşîra din dişekîniyan seyr dikirin, heta keyfa wan dihat. Wan digot qey, ger ev eşîr ji holê rabe, dê erd û dehlên wan, mêrg û kanîyên wan, pez û dewarên wan ji wê eşîrê re bimîne. Lê nizanibûn ku em gava wê eşîrê ji holê rakin, dê dora wan jî bê.»

Divê PDK-Y û YNK jibîr nekin xurtîya wan xurtîya gelê Kurd e, qelsîya wan jî qelsîya gelê Kurd e. Ku ji wan yek bi plan û leyistikên dijmin ji holê rabe, dê dora yê din jî bê.

Dewletên dagîrker(Tirkîye, îran, Irak, Suriye) ji bo ku hukmata Federe a herêma Kurdistana Başûr ji holê rakin hezar tewir leyistik dileyizin, pîlan çêdikin. **Kurd, divê nên leyistikên dijmin.** Divê Kurd pîlanên dijmin pûç derxin. Ji bo wê jî, divê di nav xwe de yekîtiya xwe qihîm bikin, hêza xwe xurt bikin, bi xwe bawer bin, li dij dijmin yek dil, yek deng bin. Divê ev tişt baş bê zanîn, yekîtiya Kurdan, serketina Kurdan e. Bi mejîyê eşîrtîyê Kurd nagihîn çiyek. **Divê mejîyê dewletbûnê derxin pêş.** Yekîtiya eşîrtî na, **yekîtiya netewayî** her tim divê bê parastin.

Senar SAHIN

KÜRT 'DEMOKRAT MEHMETÇİKLER'

ödeyerek, onların Kürdistan'daki kirlî savaşlarına yardım ettiklerini bilmeyecek kadar cahil yada saf olabilirler mi? Yoksa tüm bunları bilerek TC'ye yardım etmelerinin anlamı nedir?

Ben sahuşlarla ilgilenmediğim için, isimlerin üzerinde durmayacağım. İstiyenler resmi gazete ve Hürriyet gazetesinde askerlik dönem isim listelerine bakabilirler ve 'Kürt Demokrat Mehmetçiklerin' isimlerini öğrenebilirler. Ben burda bu mantığın altını çizmek istiyorum. Bu mantık belki bazıları için hiç önemli olmayabilir, ama benim ve birçok Kürdistanlı için çok önemlidir ve tiksindiricidir. Nedir bu mantık? Nedir bu kişilik? Bu mantık kişiliksizliğin mantığıdır. Aynı kişiliği tarih boyunca yaşamadık mı? Bu tipleryüzünden Kürdistan'ın köleliğine damga vurulmadı mı? Bu 'demokrat mehmetçiklerimiz' bile bunları binlerce defa ağızlarında geveleyerek bunları sıralamadılar mı? Onbinlerce markı TC. nin kasalarına gönderdiğinizde hiç mi yüreğiniz yanmadı bu halka. Tansu Çiler, yurt dışında bulunan türklere '1000 Alman Markı gönderin yeter' diyordu. Sizler!, beyler bin değil on bin markı hem de düşman dediğiniz ve onu yıkmak için bunca yılınızı feda ettiğiniz TC. ye ödediniz. Hangi yüzle bu halkın karşısına çıkacaksınız, merak ediyorum doğrusu. Halkımız böylesi kişilikleri çok görmüş ve onları defterine kaydetmiştir. Fakat sizler bu yaptığınızı hiçbir zaman unutmuyacaksınız ve onun vıjdan azabından hiçbir zaman kurtulamayacaksınız.

AÇIKLAMA ve DÜZELTME

-Heviya Gel'in geçen sayısında yayınlanan CIWAN imzalı 'Parti sorunu ve Sosyalist Demokrasi' yazısı N. ZaXurani'ye aittir. Düzeltir, okuyucularımızdan özür dileriz.

-Geçen sayımızda birinci bölümü yayınlanan, ÖRGÜT, ÖRGÜTLÜLÜK ve ÖRGÜTSEL NORMLAR adlı yazının ikinci bölümü gelecek sayımızda yer alacaktır.

-Geçen sayımızda 16 sayfadaki yazının üç'cü paragrafındaki 'genelde' olarak çıkması gereken kelime 'panelde' olarak çıkmıştır. Düzeltir özür dileriz.

-Geçen sayıda şiirlerini yayınladığımız, şair 'DILBIXWİ' DILBİRİN olarak yayınlanmıştır, düzeltir özür dileriz.

ŞİT ŞÊR SAY XELAT**Ramazan ÖZDEMİR**

Paşay welat zaf nîwoş, çim yi bi kor. Çiqas hekîm omêy ser dêr yow çare nîdow. Yow çare yuw tek est "şit şêr say xelat" paşa biney bişim, bisaw leşêy xura, bisaw çiman xura aybiyniz bur bon weşwar.

Çow çûn şûwr in dari biyar. Paşa "kom in dari biyar ez keynay xu don bide. Çina mira biwaz ez don bide." Xeber şûwna heme ca. Komûk pêy hêsaw xu ti best omow key paşay. Von "ma şûwn şit şêr say xelat own". Lac axo, begon û miro yiz ha înin miyondêy. Komûk omow paşay erşawût. Toyn şûwn şit hero own paşa şimon sawon leşey xura varra pêy bon xidar. Tayn şit mêşno, bizo û mongo own. Toyn sayan boriyan û caloniz own. Paşa pêy howl niban. Toyniz şûet şit qutiko own paşa varra pêy bon xidar.

Yow xort zaf feqir hindok cil (kinc) yî tira pirtilêy bi. Tira von keçelek.

Keçelek "Ez hêy şûwr deray paşa qe miniarşawon" şown ver ber paşay xizimkar ni verdon şûwr zerre. Benna galgalêyin veng şûwn paşay. Paşa "Aw çi veng ha yon." Xizimkar "Yown keçelok gamarin bûyi omow tira bûy virsikenna von ez şûen paşay veynen. Semêd dari omow."

Paşay "Wa biyor zerre."

Keçelek şûwn zerre paşayra "Ez qayûl şûwr in dari tûyr biyar." Paşa destûr don bide. Xizimkar xura "yow taq kinco û yow astor tibest bidir keçelek wa şûwr." Keçelek xu ti beston hûn cayer. Zaf şûwn toyn şûwn rayşt yow çat rayero yon. Ha ser yow rayerid niştow kom şûw pêyserni omow.- Keçelek "Welok ser in rayerid ha ona niştow se ez gerek in rayera şûwr. Mi cey çi dise ez in rayer sor veynen ay cayan binona çi nivêyenen." Heton inkêy komomow qinaw in rayer tersaw pêyser agêyraw. (Dom kâna)

MERŞA KURDAN

EY REQÎP

Hêvîya Gel hejmar 42 de, em li ser ALA KURDAN sekinîbûn. Ji bo her neteweyêk girîngîya Alê û girîngîya Merşa wê ya millî (Netewî) heye. Netewe bê al nabe. Netewa Kurd jî wek hemû neteweyên Cîhanê xwedanê Al û Merşa xwe ya millî (Netewî) ne.

Ji bo yek Alêk a millî, di nav rêxistinên Kurda de (di nav PKK û yên din de) nakokiyêk heye. Me vê rastîyê di Hêvîya Gel hejmar 42 de hanîbû zimên. Lê, em gelek keyfxweş û dilşad in ku ji bo Merşa millî (Netewî) a Kurdan di nav tu rêxistinên Kurda de nakokî tune ye. Hemû jî (rêxistinên her çar perçeyên Kurdistanê) Merşa Ey Reqîp merşa millî a Kurdan qebûl dikin. Rêxistinên Kurda di hemû şev û meşên xwe de, merşa millî Ey Reqîpê bi yek dengî dibêjin.

Merşên henîk netewên Cîhanê, bi naveroka xwe ve gelek paşverû ne. Wek nîmûne (mîsal) merşa Tirka a millî, merşek pîrr nîjadperest û paşverû ye. Merşa netewa Kurd, Ey Reqîp, merşek pêşverû ye, merşa şoreşgeriyê ye. Kurd bi vê merşa xwe her tim serbilind in.

Merşa Kurdan a millî, Ey Reqîp bi rastî û zanîstî li gor rewşa Kurdan hatîye amadekirin. "Kes nebê Kurd dimirin, Kurd jin divên" Li dij tûnebûn û wendabûnê hebûna Kurdan dide diyarkirin. "Em xortên

EY REQÎP

Ey reqîp her maye qewmê
Kurd zîman
Naşikê û danayê topên zeman
Kes nebê Kurd dimirin, Kurd
jîn divên
Jîn dibê çet nakeve Ala
Kurdan

Em xortên Medyâ û Keyxus-
rev in
Seyr bike xwîna diyan me da
rijand
Kes nebê Kurd dimirin, Kurd
jîn divên
Jîn dibê çet nakeve Ala
Kurdan

Em xortên rengê sor û şoreş in
Dê bi xwîn neqşîn bikin taca
cîhan
Kes nebê Kurd dimirin, Kurd
jîn divên
Jîn dibê çet nakeve Ala
Kurdan

Lawên Kurd rabûne ser xwe
wek şêran
Dîn îman ayîn îman Kurd û
Kurdistan
Kes nebê Kurd dimirin Kurd
jîn divên
Jîn dibê çet nakeve Ala
Kurdan

Lawên Kurd tev hazir û
amade ne
Can fîda ne can fîda tev can
fîda
Kes nebê Kurd dimirin Kurd
jîn divên
Jîn dibê çet nakeve Ala
Kurdan

rengê sor û şoreş in"
Şoreşgerî û têkoşerîya
Kurdan dide nîşandan.

"Dîn îman ayîn îman Kurd
û Kurdistan" Qaraktera millî
ya merşê dide xwiyakirin.
"Lawên Kurd hazir û amade
ne... Can fîda ne tev can fîda"
rewşa canfîdayên Kurd yên
ku ji bo rixgarîya welatê xwe
û azadîya gelê xwe canê xwe
dikin feda, tîne berçavan. Bi
rastî jî Kurd canfîda ne. Kêrn
milletên din bi qasî netewa
Kurd ji bo şerê Azadî û Sey-
webûna xwe xwîn rêtilîe.
Wek ku şehîdê Ezîz Qasimlo
jî dibêje: "Bi qasî ku me
Kurda ji bo Azadîyê xwîn
rêtiye, li dinyayê tu xelkêk,
tu neteweyêk bi qasî me
hewqas xwîn nerêtiye."

Yê ku merşa Kurdan a millî
Ey Reqîpê nivîsandîye
Dildar e. Ew ji Kurdistan
Başûr e. Di sala 1918 de di
Koysincakê de ji dayik bûye.
Dibîstana navîn di Hewlêrê
(Erbîlê) de û dibîstana
hiquqê jî di Baxdatê de
qedandîye.

Dildar derheqê çand û
edebîyata gelên rojhilata
navîn de gelek pirtûk
xwendîye. Wî gelek helbest
nivîsandîye û di wan hel-
bestên xwe de rewşa jiyana
gelê Kurd û proplemên Kurd
û Kurdistanê, doza Kurdan a
netewayî hanîye zîman. Hel-
bestên wî di nav keç û xortên
Kurd de hatibû belavkirin, û
ciwanan bi ezber helbestên
wî dixwendin.

Cîhan DILŞAD

Yazışma Adresi:
Ramazan ÖZDEMİR -Muttentz 4132-BL.-SCHWEİZ
Baski:Matbaasi-1994- Almanya

POSTGIRO-KONTO
505-30-21643 -9 Schweizerische
VOLKS-BANK- BASEL-SCHWEİZ